

Uredništvo: Uprava: Ljubljana, Kopitarjeva 6. Telefon 23-61-23-64. Mesečna naročnina 30 lir, za inostranstvo 40 lir. — Ček, rač. Ljubljana 10.630 za naročnine in 10.894 za iskanje. Isključno zastopstvo za oglaševanje v inostranstvu: UPI S. A. Milano. Reprograf: na vprašanje.

SLOVENE

AVGUST - 1944

26
SOBOTA

Heftige Strassenkämpfe in den westlichen Stadtteilen von Paris

Im Süden der Ostfront kämpfen sich die deutschen Truppen auf Pruth und Sereth zurück — Der Erfolg unserer U-Boote im Nordmeer: Am 23. Aug. ausserdem ein Hilfsflugzeugträger u. 4 Zerstörer versenkt

DNB. Aus dem Führerhauptquartier, 25. August, Das Oberkommando der Wehrmacht gibt bekannt:

Im Raum nordwestlich Paris folgte der Feind mit starken Kräften von Westen nach Süden unseren Divisionen, die sich in Richtung auf den Unterlauf der Seine abgesetzt haben. Besonders heftig war der Druck südlich Elbeuf, wo im Verlauf des gestrigen Tages eine Frontlinie im Gegenangriff geschlossen wurde.

Westlich Paris trat der Feind, von zahlreichen Panzern unterstützt, zum Angriff an und drang bis an den westlichen Stadtrand vor. In den äusseren Stadtteilen sind heftige Strassenkämpfe entbrannt.

Versuche des Gegners, westlich Melun die Seine zu überschreiten, wurden im Gegenangriff zerschlagen. In einem Abschnitt halten sich noch feindliche Kräfte auf dem Ostufer des Flusses.

Im Raum von Toulon und Marseille wird weiter erbittert gekämpft. In einzelnen Stützpunkten verteidigen sich unsere Besatzungen, von Küstenartillerie wirksam unterstützt, und ermöglichen dadurch Absetzbewegungen aller übrigen Truppen in Richtung auf Lyon. Im Gebirgsgebiet östlich der Rhone kämpfen unsere Flankensicherungen mit feindlichen schnellen Verbänden, die sich unseren Bewegungen im Rhone-Tal vorzulegen versuchen.

Vorpostenboote versenkten vor der Schelde-Mündung ein feindliches Schnellboot und schossen mehrere andere in Brand. Nach hartem Kampf ging dabei ein eigenes Boot verloren.

Im belgisch-französischen Raum wurden 202 Terroristen im Kampf niedergemacht.

Das Vergeltungsfeuer auf den Grossraum von London wurde bei Tag und Nacht in verstärktem Masse fortgesetzt.

Aus Italien werden ausser beiderseitiger Aufklärungsstätigkeit keine besonderen Ergebnisse gemeldet.

Im Süden der Ostfront kämpften sich unsere Truppen, nachdem Teile der rumänischen Verbände auf Anforderung der königlichen Verschwörer-Cligue den Widerstand gegen die Bolschewisten eingestellt haben, weiter auf Pruth und Sereth zurück. Zahlreiche feindliche Panzer wurden dabei vernichtet.

Zwischen den Karpaten und der Weichsel wurden starke örtliche An-

griffe der Bolschewisten zerschlagen.

Im Weichselbrückenkopf nordwestlich Baranow haben unsere Infanterie- und Panzerdivisionen, von Fliegern und Flakartillerieverbänden wirksam unterstützt, feindliche Durchbruchversuche nach Norden in harten Abwehrkämpfen und erfolgreichen Gegenangriffen vereitelt. Zwei Panzer- und zwei meh. Korps, sowie 12 Schützen-divisionen der Sowjets erlitten dabei schwerste Verluste. In der Zeit vom 11. bis 23. August wurden in diesen Kämpfen 434 feindliche Panzer und 634 Geschütze erbeutet oder vernichtet. Zwischen Bug und Narew wurde auch gestern der vom Feind erstrebte Durchbruch in erbittertem Ringen vereitelt. 39 feindliche Panzer wurden dabei abgeschossen.

Westlich Modohn scheiterten wiederholte feindliche Angriffe. Auch nord-

östlich Walk blieben erneute Angriffe der Bolschewisten erfolglos. In mehrtägigen Kämpfen wurde hier der Ansturm von 10 sowjetischen Schützen-divisionen, die durch Panzer- und Granatwerferverbände verstärkt waren, abge-

schlagen. Im Raum von Dorpat fingen deutsche und estnische Truppen starke feindliche Angriffe auf.

In Luftkämpfen und durch Flakartillerie verloren die Sowjets gestern 58 Flugzeuge. Hiervon schoss der mit dem Eichenlaub mit Schwertern zum Ritterkrenz des Eisernen Kreuzes ausgezeichnete Oberleutnant Hartmann, Staffelführer in einem Jagdgeschwader, allein 11 Flugzeuge ab und errang damit seinen 301. Luftsieg.

Bei einem erneuten Luftangriff auf einen nordnordwestischen Marine-

stützpunkt wurden von Marineflakartillerie und Sicherungsfahrzeugen 20 britische Flugzeuge abgeschossen.

Bei einer Operation unserer Unter-

seeboote im Nordmeer wurden ausserdem am 23. August gemeldeten Kreuzer ein Hilfsflugzeugträger und 4 Zerstörer versenkt. Ein weiteres Kriegsschiff wurde durch Torpedotreffer schwer beschädigt.

Nordamerikanische Bomber griffen

mehrere Orte in Nord- und Mittel-

deutschland sowie im Sudeten-

land und in Böhmen an. Hierbei

wurden besonders die Städte Kiel und

Pardubitz getroffen. Luftverteidi-

gungskräfte brachten bei diesen An-

griffen 48 feindliche Flugzeuge, darunter

43 viermotorige Bomber, zum Absturz.

Siloviti poulični boji v zahodnih predelih Pariza

Na jugu vzhodnega bojišča se prebijajo nemške čete nazaj na Prut in Seret — Uspeh nemških podmornic v severnem morju: 23. avgusta so poleg pomožne letalonosilke potopile štiri rušilce

Führerjev glavni stan, 25. avgusta, DNB. Vrhovno poveljstvo oboroženih sil javlja:

Na področju severnozahodno od Pariza je sledil sovražnik z močnimi silami z zahoda in juga našim divizijam, ki so se odmaknile v smeri proti spodnjemu toku Seine. Posebno silen je bil pritisk južno Elbeuf, kjer je bila včeraj s protinapadom zaprta neka bojišča razpoka.

Zahodno od Pariza je prišel sovražnik s podporo številnih oklepnikov z napadom. Prodril je do zahodnega mestnega roba. V zunanjih mestnih delih so se razplamteli silni poulični boji.

S protinapadom so bili razbiti nasprotni poskusi, za prekoračenje Seine zahodno od Meluna. Na nekem odseku se še drže sovražne sile na vzhodni obali reke.

Na področju Toulona in Marseille se bijejo nadalje ogorčeni boji. V posameznih oporiščih se z učinkovito podporo obalnega topništva branijo naše posadke ter omogočajo s tem oddaljene premike vseh ostalih čet v smeri proti Lyonu. Na gorskem ozemlju vzhodno od Rodana se borijo naše bočne zaščitnice s sovražnimi hitrimi oddelki, ki skušajo prehiteti naše premike v dolini Rodana.

Predstražni čolni so potopili pred izlivom reke Schelde nek sovražni hitri bojni čoln in zažgali več ostalih. Po trdem boju je bil pri tem izgubljen en lastni čoln.

Na belgijsko-francoskem področju sta bila v boju uničena 202 teroristi.

Povračilni ogenj na velepodročje Londona se je nadaljeval podnevi in ponoči v ojačeni meri.

Iz Italije ne poročajo razen o obojestranskem izvidniškem delovanju o nikakršnih posebnih dogodkih.

Na jugu vzhodnega bojišča se prebijajo naše čete dalje nazaj na Prut in Seret, ker so deli rumunskih oddelkov na poziv kraljeve zarotniške kdekoli prenehali z odporom proti boljševikom.

Pri tem smo uničili številne sovražne oklepnike.

Med Karpati in Vislo smo razbili močne krajeve boljševiške napade.

V Vislinem predmostju severozahodno od Baranova so naše pehotne in oklepniške divizije, ki jih uspešno podpirajo letalci in oddelki protiletalskega topništva, v hudih obrambnih bojih in z uspešnimi protinapadi preprečile sovražne prebijalne poskuse proti severu.

Dva oklepniška in dva mehanizirana zhora ter 12 sovjetskih strelskih divizij je utrpelo pri tem težke izgube. V času od 11. do 23. avgusta smo v teh bojih zaplenili ali uničili 434 sovražnih oklepnikov in 634 topov. Med Bugom in Narevom smo tudi včeraj v ogorčenih borbah preprečili prodor, ki ga je hotel izvesti sovražnik. Pri tem je bilo uničenih 39 sovražnih oklepnikov.

Zahodno od Modohna so se izjalovili ponovni sovražni napadi. Tudi severno od Valka ponovni boljševiški napadi niso imeli uspehov. V večdnevni bojih smo odbili tri naval desetih sovjetskih strelskih divizij, ki so bile ojačene z oklepniki in oddelki metalcev granat. Na področju Dorpata so prestregle nemške in estonske čete močne sovražne napade.

V letalskih bojih in zaradi protiletalskega topništva so izgubili Sovjeti včeraj 58 letal. Odlikovanec s hrastovim listom z meči k viteškemu križu Železnega križa nadporočnik Hartmann, krđelni poveljnik nekega lovskega krđela, je sestrelil sam 11 letal in s tem dosegel svojo 301. letalsko zmago.

Pri ponovnem letalskem napadu na

neko norveško mornariško oporiš-

če so sestrelili mornariško protiletal-

sko topništvo in varovalna vozila 20

britanskih letal.

Pri nastopih naših podmornic v

Severnem morju smo potopili

poleg dne 23. avgusta javljene kri-

žarke še neko pomožno letalonosilko

in štiri rušilce. Neke nadaljnjo vojno

ladjo smo s torpednimi zadetki težko

poškodovali.

Severnoameriški bombniki so na-

padli več krajev v severni in

srednji Nemčiji ter na Sudet-

skem in na Češkem. Pri tem sta

bili prizadeti zlasti mesti Kiel in

Pardubice. Protiletalske obrambne

sile so sestrelile pri teh napadih 48

sovražnih letal, med njimi 43 štirimo-

tornih bombnikov.

Boji pri spodnji Seini in jugovzhodno od Pariza

Berlin, 24. avg. V sredo je bilo težišče britanskih in ameriških napadov na področju zapadno od spodnje Seine in jugovzhodno od Pariza. Močen britanski napadale ob Touquetu ob obeh straneh Pont l'Évêque, pri Lisieuxu ter pri Orbecu. Glavni sunki so sledili na teh področjih ter so se z izgubami za sovražnika zrušili. Posebno ogorčeni so bili boji severovzhodno od Lisieuxa. Južno od mesta je napravil sovražnik dva vdora, proti katerima so v teku protikupepi. Amerikanci so istočasno napadli zapadno od spodnje Seine z juga ob obeh straneh Evreuxa.

Majhno mesto Conches je bilo z osmi-mi zaporednimi napadi angloameriških bombnikov skoraj popolnoma porušeno. Preko razvalin so se sovražni oklepniški klini pomaknili nekoliko proti severu. Pri Evreuxu sovražni napadi niso imeli uspeha. Vzhodno od mesta je nasprotnik po težkih bojih napredoval ob Euri proti spodnjemu toku Avre. Tamkaj so se razvili zelo težki boji.

Nepregledno gozdno in grmičasto ozemlje zapadno od spodnje Seine nudi mnogo možnosti za boj v hitro ustvarjenih odpornih gnezdi. Sili pa tudi nasprotnika k močni uporabi njegovih oklepniških in bombniških oddelkov. Od jutra pa do mraka pretresajo bombe normanske gozdove. Nad njimi vise oblaki dima, v njih pa silijo nemški navadni in oklepniški grenadirji sovražnika čisto le z nekaj strojinami, da razvije vse svoje množice.

Primer za to nam je nudila te dni obramba sovražnega prebijalnega poskusa pri Leiglu. Že pri pričetku svojega sunka so naleteli sovražni oklepniki na nemške tigre. SS Oberscharführer Holte, ki je bil z nekaj tigri skrit v gozdu, je dal takoj povelje za protinapad. Brzina, s katero so nemški oklepniki udarili, je bila odločilna za izid boja. Tik pred 12. uro sta trčila oba oklepniška klina drug na drugega. Pod silovitim ognjem ameriških Shermanov, ki so bili številnejši in ki so pod zaščito svojega topništva pričakovali nemški sunek, so pričeli tigri svoj napad. Boj je divjal v goščavi in v gozdu ob robu ceste. Sovražnik ni napredoval niti

za korak, tudi se mu ni posrečilo, da bi se osvobodil tigrov, ki so s spretnim nameščenjem vedno znova nadaljevali obrambni boj. Ko je moral poveljnik po sedmih urah končno prekiniti boj, da bi obnovil zaloge municije in pogonskih sredstev, je gorelo sedem Shermanov. Poleg njih je ležalo več uničenih vlačilcev in tovornih avtomobilov, ki so vozili streljivo in gorivo za sovražno oklepniško skupino.

Tako se je ob ozki normanski cesti pri Leiglu zaradi junaštva pešice odločnih mož izjalovil široko zasnovan severnoameriški oklepniški sunek, ki bi ga bilo v primeru, da bi se polno razvil, mogoče ustaviti le z največjim naporom.

Ob Seinskem loku severno od Mantesa je skušal sovražnik razširiti svoje predmostje z napadi pri La Roche-Guyonu proti severu. Sunki so se izjalovili. Nemške čete so nadaljevale s svojim, že prejšnjega dne pričetim protinapadom, zavzele kraj ter prodrle preko Seine v veliko rečno koleno, ki so ga očistile.

Novi ukrepi za totalno vodstvo vojne

Berlin, 24. avg. Državni opolnomočenec za totalno vodstvo vojne dr. Goebbels je objavil, da se je nemško kulturno življenje tudi v petem letu vojne nadaljevalo v obsegu, v katerem ni bilo v drugih vojskujočih se državah niti v miru. Dočim sta Anglija in Združene države zaprli in razpustili svoje pomembne opere, orkestre in ostale kulturne zavode že kmalu po pričetku vojne, se je nadaljevalo kulturno življenje v Nemčiji doslej v normalnem, deloma celo v ojačenem obsegu. Zaradi totalnega sodelovanja nemškega naroda v vojni so postale tudi na tem področju potrebne globoke omejitve. V bodoče bosta le še film in radio prinašala kulturne vrednote, zabavo in razvedrilo vojakom na bojišču in delujoči domovini.

Proste dele bodo, v kolikor so sposobne za boj, dodeljene borbenim edincem. Vse ostale bodo uporabljene za oboroževalno in vojno izdelavo.

O načelih vojnega vodstva

Berlin, 25. avg. »O načelih vojnega vodstva« piše minister dr. Goebbels v najnovejši številki tednika »Das Reich«. Označuje kot neizbežno, da nastopajo v kritičnih trenutkih vojne položaji, v katerih izgleda, kot da nasprotuje vrsta argumentov, ki izhajajo iz napačne modrosti, višji uvidevnosti narodnega vodstva. Prav tu pa mora potem poseči vmes velika zgodovinska volina osebnost. Zvestoba in čast, tako nadaljuje minister med ostalim, sta načeli vojnega vodstva, ki sta povsem nerazdružljivi in se zato o tem sploh ne da več razpravljati. Kakšen pomen pa bi potem imela prisrega na zaslavo, če bi se je lahko vsak z ozirom na vojni položaj ali po svojem lastnem menju odrekel in šel svojo lastno pot. Veliki zgodovini. uspehi narodov držav v preteklosti in sedanjosti slonijo v glavnem na tem, da so ostali zvesti svojim načelom tudi in ravno takrat, če so bili ogroženi in če je kazalo, da so izgubili moč. Mi smo videli tudi v tej vojni druge narode kot svarišč primer, da je vodilo nasprotno stališče prav kmalu do grozovite usode narodov, ki so zakrivilo to in se ožigosali pred vso zgodovino. Država brez načel ne more obstajati. Kmalu bi zašla v kaos, predvsem v tako razgibanem času, kakor je današnji. Zato je dolžnost narodnega vodstva posebno v vojni, da bdi strogo in neizprosno nad spoštovanjem državnih načel, da jih brani proti ubogim in bogatim, velikim ali malim in da kaznuje tudi najmanjši prekršek proti njim z najostrejšimi in najtršimi kazni. Kajti če lahko to vojno dobimo in jo bomo dobili, potem lahko odločuje je narod, ki je združen v eni ideji in pod enim vodstvom. Narodni socializem je prinesel s seboj novo pojmovanje našega političnega in narodnega življenja. Sicer lahko kdo zagovarja ta ali oni program, toda nihče ne more trdit, da ni on največja, temveč tudi edina možnost rešitve nemškega naroda. O tem dvomit ni le veleizdajalstvo, marveč tudi izdaja domovine. Več kot naivno pa je misliti, da bi se ga dalo nadomestiti z navadnim državnim ustrojem.

Dr. Goebbels je nato omenil 20. julij, ki ga je označil kot zmago državne ideje nad državnim mehanizmom. Stroj odpove takrat, ko stopi na plan živ in razgledan ter politično utrjen človek. Pred ljudskim sodiščem je izjavil eden obtoženih kolovodij, da je bila osnovna napaka vsega upora, da vodilni moše niso imeli pojma, kako daleč je prodrla narodno-socialistična ideja v nemško vojsko in da zato tudi niso imeli pojma o njenem narodno-socialističnem zadržanju. Biti proti državi in proti njeni nosilni narodno-socialistični ideji ali pa ji samo z rezervami stopiti naproti, je lahko danes le slaba in omalovaževanja vredna predprava nekaterih preostalih zastaranih pojavov, toda kaj ima to skupnega z našim narodom bojevnikov, delavcev, kmetov in ravnajočih mož javnega življenja na vseh področjih? Stari svet je dokončno izumrl in ne bo nikdar več vstal. Mi živimo v dobi strojev. Ali damo milijonom nov ideal in smo tudi pripravljeni za njega se boriti in nikdar omagati vtem boju, ali pa grede mno-

žice svojo lastno pot. Zato je tudi potrebno, da postavimo, za nje ne glede na stanovske in družabne zveze in predstave nove vrednote in načela ter da ljubosumno bdim nad njimi ter da z najtežjimi kaznimi kaznujemo prelom ali izdajo teh načel, ki so sveti ideali naroda in države. Državna tvorba brez načel ne more obstajati v tem viharju, ki gre preko celin in uniči vse, kar ni močno in trdno. Vsaka taka državna tvorba bi propadla in z njo narod, čigar vodstvo je preslabo, da bi varovalo ta načela in jih v potrebi tudi branila z vsemi sredstvi. Vojna, katero smo danes prisiljeni voditi, je v resnici sveta ljudska vojna in od njenega izida zavisi življenje in bodočnost Nemčije. Zato moramo nad tem pazljivo bdeti in paziti posebno takrat, če preti nevarnosti in ko bi bili omahljivi mogoče pripravljene omahovati v tem mračnem oblaku, ki zatemnjuje obzorje in ko bi izgubili iz vida zvezdo, kateri moramo slediti. To zahteva zakon, na katerega pot smo stopili. Stoji nad nami vsi, nad narodom, vodstvom in Nemčijo.

Izdajstvo romunskega kralja

Narodna romunska vlada ugotavlja: Značilno je, da je natisnjena na prvem mestu kraljevega poziva izjava, da so sprejeli moskovske »mirovne pogoje«. To pomeni, da je pletla ta zločinska peščica za hrbtom uradne vlade svoje niti z Moskvo, torej z romunskimi sovražniki, proti katerim se je dežela zvežala boriti s krvjo svojih najboljših ob strani nemških vojakov za rešitev svojega življenja in svoje svobode.

Romunski kralj in njegovi pomočniki so hoteli v najodločilnejši usodni uri zasadi svojemu narodu nož v hrbet, čeprav točno vedo, da bi pomenil zlom romunskega življenjskega bora prenehanje in uničenje romunskega naroda. Ljudje, ki so se zbrali s kraljem na čelu, so politični bankrotirali, ki nimajo kaj tvegati in ničesar izgubiti.

Brez pomisleka bi povedli romunsko ljudstvo v boljševiško suženjstvo, da bi se nato po prejemu svojega judovskega plačila umaknili a pozornice. Dva znana politika sta dala svoji imeni kot napisano desko za to »vlado«: Bratianu in Maniu. Prvi je znan kot anglofilski diplomat stare šole in je star spletakar, dočim je videl Maniu, že odkar je Romunija v svojem boju za svobodo, svojo nalogo le v tem, da je sabotiral vse ukrepe maršala Antonecua.

Gotovo je, da so si boljševiki že vnaprej zagotovili svoj vodilni vpliv, kolikeno pri takih izdajalskih mahinacijah. Tako se pojavlja sedaj neki Patrescanu, ki velja kot opolnomočenec Moskve. On je kot glavna oseba v kompletu gotovo poklican, da zastopa v Romuniji moskovsko stvar. Nobenega dvoma ni, da se komunisti in levičarski socialisti smatrajo za predstražo Moskve in da bodo, kakor hitro pride povelje iz Kremija, etorili vse, da bi čim hitreje in temeljiteje izvedli izročitve Romunije boljševizmu.

Nemško letalstvo je nadaljevalo svoje uspešne napade na pontonske mostove in zbirališča čet. Jugovzhodno od Pariza so pritiskale severnoameriške divizije na področju severnozahodno od Etampesa nadalje proti Seini, ki so jo dosegle pri Cordeilu in Melunu. Ob Yonni so se razvili novi boji pri Seusu. Sovražni oklepniški izvidniški oddelki, ki so mesto obšli, so napredovali dalje proti vzhodu. Boji še trajajo.

Na južni francoski obali je pritiskal nasprotnik preko srednje Durance proti severozapadu v smeri k spodnjemu Rodanu. Za sunke je na razpolago le nekaj gorskih cest, na katerih so se razvili težki boji z napredujočimi sovražnimi oklepniki. Ob obali sami so se vršili boji zapadno od Cannes, pri La Boci in v Toulonu. Tu je uspelo angloameriškim oklepnikom zasesti nekaj hišnih blokov ter se prebiti do mornariškega poveljstva, kjer so branilci sovražnika v bojih iz bližine krvavo odbili. Luka je še nadalje ostala v nemških rokah.

Vsi orkestri, glasbene šole in konservatoriji bodo razen nekaterih vodilnih, ki služijo tudi radiu, prenehali s svojim umetniškim delovanjem.

Umetniške razstave, tekme, akademije, umetniške šole ter zasebne umetniške in slikarske šole bodo zaprte. Izdajanje leposlovnih, zabavnih in slikarskih bo prenehalo. Nadaljevalo se bo le še izdajanje prirod-znanstvenih in tehničnih del, oboroževalnih in šolskih knjig ter gotovih političnih standardnih del.

Zato bodo lahko številne založbe prenehale s svojim delom in dale oborožitve na razpolago mnogo strokovnih sil.

Dnevni tisk bo nadalje skrčen. Ustavilo se bo izdajanje tedenskih ilustriranih časopisov, z izjemo dveh najvažnejših.

Minister za znanost, prosveto in ljudsko vzgojo naj izdela načrt za omejitve, oziroma delno ali popolno ukinitve številnih naprav na vzgojnem polju.

S 16. oktobrom 1944 bodo uvedene nove živilske nakaznice, ki bodo združile dosedaj posamezno izdane nakaznice za kruh, meso, mast itd. S tem bo prihranjenih okrog 300 milijonov živilskih nakaznic, kar predstavlja mnogo papirja in številne delovne sile.

Za popolno izkoriščanje delovne sile bo znašal delovni čas v uradih javne uprave in v gospodarskih uradih tedensko najmanj 60 ur. Nasproti vojakom na bojišču je pravično, ako se tudi domovina odpove dopustom. Zato odrejam takojšnjo splošno zaporo vseh dopustov.

Prepoved strank na Madžarskem

Budimpešta. Madžarski poročevalski urad javlja: V današnji številki madžarskega uradnega lista je bila objavljena uradna uredba, ki s takojšnjo veljavnostjo razpušča vse politične stranke ne glede na njihovo politično zadržanje. Vsako politično delovanje je prepovedano. Premoženje strank je policijsko zaplenjeno in zavarovano. Za prekršitev te odredbe so zagrožene težke kazni. Uredba stopi takoj v veljavo.

Iztrenjenje v zasedeni Italiji?

Trst, 24. avg. Včerajšnja »Deutsche Adria-Zeitung« poroča v svojem uvodniku o razmerah v zasedeni južni Italiji in o novem zagonu nove republikanske vojske v severni Italiji. V od zavaznikov zasedeni Italiji je general Alexander z eno potezo peresa razpustil italijansko tolovajsko organizacijo, ki so jo antifašistične stranke toliko slavile zaradi njenih junaštev. Italijansko ljudstvo je po enoletni izkušnji z Angloamerikanci začelo resneje misliti in Angloamerikanci so bili zelo razočarani, da jih v Florenci prebivalstvo ni sprejelo s evnetjem. Med raznimi tolovajskimi skupinami v severni Italiji je prišlo do nesoglasij, ker je ljudstvo vedno bolj nerazpoloženo do Angloamerikancev in to dejstvo je Alexander izbral kot povod za razpustitv po zasedenem področju. V severni Italiji so brigade Erlih sraje vedno močnejše in se pod neposrednim Ducejevim poveljstvom borijo ob strani nemških vojakov.

Trebljenje tolovajev

Berlin. V dvotedenski čistilni nastopih nemških čet v vzhodni Bosni so imele komunistične tolpe 3460 mrtvih, ranjenih, ujetih in prebeglih. Zaplenjenih je bilo 46 strojin, dva planinska topa, 3160 granat, več tisoč pušk s naboji, 350 konj in tovornih živali ter poročevalski in sanitetni material.

K bojem v južni Franciji

Berlin, 25. avgusta. Na področju Toulouse napada sovražnik z izredno premočjo. Le z visokimi izgubami se mu je posrečilo zasesti nekaj cest in prodrati do poveljstva mornariškega poveljnika. Tam pa so mornariški topničarji v bojih iz bližine krvavo odbili napadalca, tako da je ostala luka v njihovih rokah. Na ostalem južno-francoskem bojišču pritiskajo Britanci in Severnoamerikanci dalje proti severozahodu in proti vzhodu. Njihove premike močno motijo francoski prostovolci, ki so skušali v Alpah med Rhono in francosko italijansko mejo zapreti ceste, ki so sposobne za premike čet, da bi s tem otežili odmaknitev nemških čet v dolini Rhone. Zato je bilo za nemško vojsko posebno pomembno očistiti prelaz Maddalena na francosko-italijanski meji. Ta cesta, ki poteka v višini do 2000

metrov, je vse leto brez snega in je ena najvažnejših zvez med Provenco in ravno reko Po. Ti prostovolci so vodili boj zahrbtno na tolovajski način. Ti teroristi se imenujejo Makiji, označba, ki izhaja iz korziške besede, ki pomeni »grmičevje«. Ze samo s to svojo lastno označbo dokazujejo, da hočejo voditi zahrbtno vojno. Kako je bilo upravičeno uničevanje teh tolovajskih skupin, dokazuje že dejstvo, da so našli pri teh južno-francoskih teroristih tudi dum-dum strelivo, to je strelivo, ki mu odzgaajo svinčene kapice. S podporo teh tolovajskih nadljujejo Britanci in Severnoamerikanci s svojimi nastopi proti spodnji Rohni proti Marcellu. Tu in dalje proti severu so na več mestih med Rhono in zahodnimi obronki Alp v teku ogorčeni boji.

K dogodkom v Romuniji

Berlin. Diplomatski dopisnik DNB-ja dr. Siegfried Horn piše:

Nemški narod je včeraj izvedel o dogodkih v Romuniji. Njegovo ogorčenje nad izdajo dvorne klišeje okrog kralja Mihaila je toliko večje, ker nikdar ni dvomila o zavezniški zvestobi romunskega naroda in ko mu je bilo samo po sebi razumljivo, da čim bolj močno podpira romunskega tovariša v orožju. Iz doleži znanih dejstev je razvidno, da je izvršil majhen krog politikov, ki so pristali Sovjetov in zahodnih sil, skupno z dvorom izdajo, ki je grozovit zločin nad narodnim obstojem romunskega naroda in jo kot tako smatrajo in obsojajo ne le nemški politični krogi, marveč tudi vsi romunski narodni elementi. Prva reakcija teh domoljubov je bil oklice na romunski narod in vojsko. Ti krogi so glede na ozadje in na posledice te izdaje ukrenili

edino primerne ukrepe. O nemških protikupekli, ki bodo sledili, oziroma ki so v teku, sedaj iz razumljivih razlogov še ni možno govoriti, vendar je jasno, da bodo ti ukrepi z ozirom na splošen evropski položaj kmalu in odločno izvedeni.

Od kralja Mihaila postavljena izdajalska vlada obstoji predvsem iz osebnosti, ki so socialno-demokratskega in komunističnega prepričanja. Razen Maniu in Brătianu, ki sta politično že itak dovolj ožigosana, nobena teh oseb doleži še ni nastopila v javnem življenju. Eden prvih ukrepov te vlade je bil izpušitev vseh političnih ječnikov, to se pravi, izpušitev vseh boljševikov in ostalih nemirnih elementov. Pa tudi Sovjeti napredujejo le tam, kjer zasedajo tuje ozemlje pod pretežno osvobodilno in kjer prično takoj delovati izpuščeni politični babilonci.

Sovjetska igra s Poljaki

Stockholm, 24. avgusta. »Stockholms Tidningen« objavila velik načrt Varšave s točno označitvijo mestnih predelov in hišnih blokov, ki so jih bili zasedli poljski uporniki in ki so jih morali potem zopet izprazniti. Na podlagi informacij, ki izvirajo iz krogov poljskega begunskega odbora v Londonu, poudarja poročilo k načrtu, da je izjavil 31. julija, ko so stali Sovjeti pred Prago, radijo Kosciuszko, da je odbila ura za podtalni pokret v Varšavi, ki naj sedaj pokaže, kaj zmore. Prvega avgusta ob 15. uri je nato »general Bore« udaril. Od tega trenutka, poudarjajo izrečno v poljskih krogih v Londonu, so sovjetski topovi na blišče pred Varšavo prenehali streljati, pričakovane sovjetske pomoči pa ni bilo. Na-

mesto tega je Moskva obdolžila varšavske vojake, da so delovali predčasno in brez slika s sovjetsko armado. Pod temi pogoji se je boril podtalni pokret v Varšavi v brezupnem boju proti veliki nemški premoči. Poljske izgube so bile grozne.

Stockholm. V londonskih političnih krogih pravijo po poročilu londonskega dopisnika »Svenska Morgonbladet«, da so Sovjeti pozvali Poljake, naj se upro in da so zato tudi dolžni, da jim pomagajo. Povprečen človek z ulice ne razume, čemu Sovjeti, ki so le nekaj kilometrov oddaljeni od mesta, ne dobavljajo poljskim oddelkom v Varšavi nikakega orožja.

Boji v Italiji

Berlin, 25. avgusta. V Italiji je prišlo 23. avgusta na področju ameriške pete armade do živahnega izvidniškega delovanja. Sovražnik je izvedel več izvidniških sunkov jugozahodno od Pise, vzhodno od Pontedere in pri San Romanu na levem bregu reke Arna. Nemške prednje postojanke pa so deloma v silnih bojih ter z visokimi izgubami za nasprotnika odbile vse ameriške napade. Nasprotno pa so bili zelo uspešni podvigi nemških napadalnih skupin. Poleg važnega izvidniškega gradiva so dobili tudi številne ujetnike.

Na področju osme armade so izvedli Britanci s šibkejšimi silami med Lastro Signo in zahodnim robom Florence več brezuspešnih sunkov. Severno od Arezza pri Chitignanu in ob Monte Porestu so se po trdih bojih izjalovili vsi ponovni sovražni napadi. Jugovzhodno od tod so obkolile napadalne skupine grenadirjev neko važno naprej potisnjeno britansko oporišče, ga uničile ter zajele vse posadke. Po uspešni izpolnitvi nalogi so se vrstile brez izgub nazaj na svoje postojanke.

Na jadranskem obalnem odseku doleži boji niso ponovno oživeli. Obojestransko so bili izvedeni le izvidniški sunki. Nemško topništvo je na vsem bojišču uspešno obstreljevalo sovražnikove premike čet in oskrbovalne prevoze.

K razpustu strank na Madžarskem

Budimpešta, 25. avgusta. K razpustitvi političnih strank in k prepovedi vsake strankarskega delovanja piše »Pester Lloyd«:

»V dramatično razgibanih vojnih ča-

sih, v katerih se bje boj za odločitev, je treba odstraniti vse motilne razloge. Takšen motilni razlog je tudi delovanje političnih strank. Madžarska vlada skrbi predvsem za veliko nalogo obrambe dežele, pri čemer upošteva spoznanje, da napravi le enotnost narod močnej, vzdržni in bojevit. Zato je odredila vlada takojšnjo ustavitve vsakega strankarskega delovanja. Prebivalstvo je že dolgo pričakovalo ta odločilni korak, ki je v skladu z odločilno dobo, v kateri živimo. Potem ko ni več nobenih razprtij in nobenih razdvajalnih momentov, obstoja le še ena volja, volja za moč in boj. Sedaj, ko je izvršen ta korak, bo lahko vsak brez vpliva posameznih strank sledil vodstvu države.

Churchillovi nasveti begunskim Grkom

Bern. Kot poroča Reuter, je imel angleški ministrski predsednik Winston Churchill v Italiji razgovor z ministrskim predsednikom grške begunske vlade Papandreou, na katerem je prišlo do popolnega zedinjenja obojestranskih pogledov na Grčijo.

Kakšno je to zedinjenje in kaj bo rezultat teh razgovorov, za svetovno javnost pač ne more predstavljati nikake tajnosti. Tudi ta razgovor je bil nedvomno popolnoma v skladu z onim, ki jih je imela Velika Britanija v zadnjem času z zavezniškimi malimi narodi. Dovolj je, ako se spomnimo na primer bivše Jugoslavije, pa bomo tudi v tem primeru takoj vedeli, kakšne nasvete je dal Churchill grški vladi: gotovo je svetoval pripravljenost za sprejem sovjetskih zahtev, ki hočejo kot znano doseči obsežno ojačanje boljševiškega vpliva v južneevropskem prostoru.

Naše geslo je: Sovražnikom boj, polovičarjem prezir!

Delati razkroj med domobranci ni le slučajnostna taktika komunizma. To svojo bistveno metodo komunisti uporabljajo že od tedaj, ko so začeli organizirano pripravljati svetovno revolucijo. Komunisti se zavedajo, da bodo mogli nad ljudstvom le takrat zavladati, ko bo versko, moralno in gospodarsko življenje popolnoma na tleh. Samo v takih razmerah se more komunizem razširiti, podobno kakor se uši naselijo le v umazaniji. Da bi pa razvoj pospeljili, uporabljajo komunisti metodo razkrojevanja.

Na kratko naj spomnimo le na nekatere primere komunističnega razkrojevanja v zadnjih letih pred to vojno. Skoraj po vseh državah so komunisti ljudstvo skušali proti oblasti, pretiravali krivice in zanikavali dobre strani. Z dobrimi nameni na ustnicah so se komunisti vrinili v mnoga naša društva, nato pa začeli počasi načrtno blatiti agilne člane in vodstvo. Marsikatero organizacijo so na ta način ohromili.

Bistveno za taktiko razkrojevanja pa je, da komunisti širijo razdor kolikor mogoče neopazno in pod videzom nepristranosti. Nekateri komunistični slugi so v naši skupnosti napravili največ razkroja prav pod krinko iskanja resnice.

Danes bi hoteli med nami narediti razkroj pod krinko dela za edinstvo. Ker

komunisti tako načrtno skrivajo svojo komunistično pripadnost, je težko soditi, ali bo govoril o tem komunist ali pa kdo od zapeljancev.

Zato pa je treba vnaprej še enkrat pribiti: Kdor hoče delati med morilci slovenskega naroda in narodom samim za kakšno pobotanje, je sam sovražnik naroda ter koristi le komunizmu.

Ce bodo komunisti in njih zapeljanci še tako lepo govorili o potrebi narodne sloge, mi vemo, da komunist ostane komunist. Ker pa je komunist, nima mesta v našem narodu. V ljudski pravici od 13. avgusta je Vida Tomšičeva zapisala: »Razkroj sovražnika ne pomeni nikakega kompromisa s sovražnikom, nikakega pomirjevanja s sovražnikom. Iz prvega sledi, da torej ne gre za nikake spremembe naše linije.«

Cesar ne bo povedala nobena komunistična ovdica pri svojem »razkrojevanju«, je zapisala Tomšičeva. Komunistični hlapi nas bodo hoteli razkrajati po znanih besedah Dimitrova: »Mi bi ne bili marksistični in leninistični revolucionarji, niti učenci Marxa, Engelsa, Lenina in Stalina, če ne bi bili zmogni popolnoma spremeniti svojih taktik in način delovanja, kakor nam to narekujejo okoliščine. Toda vsi ovinki in vse delovanje naše taktike je usmerjeno proti enemu samemu cilju — svetovni revoluciji.« Komunisti bodo nastopali kot nergaške ovčice in zlorabljali zase vsakega omahljivca pod krinko dela za edinstvo. Toda nihče jim ne bo verjel. Tomšičeva je že vnaprej razgalila njih prilizno delovanje.

Mostovi med nami in komunisti so že zdavnaj podrti. Če bo kdo skušal preplavati reko med nami in nam delati nered, ga bomo sami »razkrojili«. Naše geslo je: Sovražnikom boj, polovičarjem in sredincem prezir.

Iz Trsta

Lepa zmaga tržaškega rojaka. Pred kratkim so se vršile v Padovi tekme v nagli boji za narodno prvenstvo. Kot prvi je prispeal na cilj tržaški rojak Kreševič, ki je prehodil 15 km v eni uri, osemnajstih minutah in 28 sekundah. Večakor je zelo častno zastopal svoj klub, namreč železničarski Dopolavoro v Trstu.

Popularni Tonin, znan kot najboljši potapljač brez maske, se je vrnil po daljšem treningu v Benetkah spet v Trst, kjer bo v kratkem nastopil. Njegovo pravo ime je Anton Popovič-Del Prete in je v Benetkah zdržal več kot dve minuti in pol pod vodo ter s tem potolkel vse dosedanj rekorde. V mestu vlada za njegove nastop, ki se bo vršil pod nadzorom zdravnikov, zelo živahno zanimanje.

Boginja zavezanih oči je bila zadnje dneve kaj radodarna. Gospod Exner je plačal petdeset lir in stavil na eno samo številko. Sreča mu je bila naklonjena in za petdeset lir je zadela 15.000 lir. Še večjo srečo pa je imel neki doleži še nepoznani mladenič, ki je igral ambo in terno, plačal za vsako po 25 lir in zadela 135.000 lir. Pri vsem tem pa je zanimivo, da je stavil one številke, ki so se mu skombinirale zvečer pri igri domine in na te številke tudi zadela!

Avtomobil v plamenih. V ulici Canova je vesled plina, ki se je pojavil zaradi preveč ogretega motorja, nenadoma eksplodiral bencin. V trenutku je bil ves avto v plamenih. Na kraj nesreče so prihiteli tudi gasilci, ki pa so lahko le izolirali požar v toliko, da ni bil nevaren bližnji okolici. Avto sam pa je popolnoma uničen.

Nesreče. V Veltrinski ulici je v uradu Rdečega križa za prvo pomoč padel kurjač Ivan Krizman tako nesrečno, da se je precej potolkel po obrazu. Moral se je zateči v bolnišnico. — Ker ni ubogal ponovnih pozivov tramvajskega poveljstva, se je obesil na tramvajsko stopnico Janez Moscott in z nje padel ter se pri tem poškodoval tako, da je moral za teden dni v bolnišnico. — V bližini hiše je iz neznanega vzroka padel Miklavž Grova, stanujoč pri Sv. Ivanu in se precej potolkel po čelu. — Utopljenec, katerega so našli prejšnji teden blizu Parenca v Istri, se pike Viktor Bergiaccia. Je star 37 let in doma iz Milja. — Mesar Viljem Cernotti je delal v mesnici na Garibaldijevem trgu in se pri tem lažje poškodoval in porezal po prstih in levi podlahti. — V Sterpetovi ulici se je pri delu poškodoval mehanik Emil Pribac. — Pred hišnimi vrati svojega stanovanja v Battistijevi ulici šte. 20 je padel Bruno Cunjia in se precej težko poškodoval.

V nedeljo 27. avgusta bo v Rovtiah nad Logatcem protikomunistično zborovanje

Začetek ob 9 zjutraj.

K zborovanju vsi vabljeni!

Iz Gorice

Duhovniški svet. C. g. Marc Albert, novomašnik, je bil imenovan za kaplana v Cerknem.

Dr. Johann Buchmüller je bil imenovan za svetovalca v mestnih zadevah (Stadtheraterja) pri gorški občini ter je svoje mesto že nastopil. Usvolilil ga je v petek 18. avgusta prefekt grof Pace v navzočnosti nemškega Beraterja in zaslopnikov mestne občine.

Desetletnica gorškega knezadščakova mons. Margottija. V septembru bo preteklo deset let, odkar je sedanji gorški knezadščak mons. dr. Margotti zasedel gorško kofovsko stolico. Ob tej priliki bodo lepe svečanosti, ki bodo trajale od 21. do 24. septembra. V vseh gorških cerkvah bodo vse dni molili rožni venec; poleg tega bo več govorov. 24. septembra pa bo v vseh cerkvah slovesna sv. maša in Te Deum.

Božji mlini... »Goriški list« poroča, da je pri čiščenju na Banjski planoti padla pri Cepovam zloglasna komunistka Ana Marija Pervanja, doma s St. Višne gore. Po najnovejših podatkih ima ta po besedila zver, ki je bila tudi sodnica v znanem cerkljanem pokolu meseca februarja, približno 300 umorov na vseh v Primorju je bila krvoločna žensčina znana pod imenom »Goriški Dakic«. Okrožni vodja in glavni terencev v Baški dolini na Tolminkem je bil mizarski mojster Kogoj a Kneže. Bil je vnet komunist in je vsa povojna leta širil svoje zle nauke po naših hribih. Ko se je pojavila OF, je postal njen glavni steber. S svojim brezvestnim početjem si je nakopal mnogo težkih grehov in je povzročil mnogo gorja. Po zanesljivih poročilih je v zadnjem času spoznal grozoto, ki jih je prinesla od komunistov izzvana državljanska vojna. Pod pezo tega spoznanja se mu je omražil um. Zbežal je a Kneže na Sentiško goro in begal po gozdovih. Pri tem se je spotalnil in ubil. V preteklih treh dni sta žalostno končala oba vodilna komunisti na Tolminkem: Pervanja in Kogoj. Ali je to samo slučaj?

Obvestila prehranjevalnega zavoda v Ljubljani

Prodaja mesa

Potrošniki bodo prejeli v soboto 26. avgusta 8 kg govejega mesa proti odvzemu odrezkov št. 3 in 6. Avg. avgustove živilske nakaznice, izdane od Mestnega prehranjevalnega urada v Ljubljani.

Mesari morajo biti v soboto 26. avgusta točno ob 9 dopolne na Mestni klavnici zaradi dodelitve mesa. — Meso bodo prodajali v soboto popoldne od 15 do 19.

Delitev krompirja

Potrošniki mesta Ljubljane naj dvignejo takoj je po 2 kg krompirja na odrezek št. 4 in 5 nove nakaznice za krompir.

Poleg trdk, objavljenih dne 25. t. m., dele krompir se »Ekonom«, Kolodvorska ulica, Konzumno društvo Vič, Konzuma zadruga, Medvedova ulica 38 in A. Društvo Ilovnik, Bernikerjeva 22.

Delitev zaseke na bolniška nakazila ter težkim in najtežjim delavcem za mesec avgust

1. Upravičenci, ki so prejeli od bolniškega odbora mestnega prehranjevalnega urada v Ljubljani za nabavo maščob v mesecu avgustu 1944 bolniško nakazilo, bodo prejeli: a) olje vask pri svojem stalnem trgovcu; b) trde maščobe (zaseke) v celi nakazni količini pri najbližjem spodaj naštetih trgovcih.

2. Delavci, zaposleni pri težkih delih bodo prejeli po 50 g zaseke na odrezek dodatne živilske nakaznice za mesec avgust »TD 11« in »TD 12« (skupaj 100 g) pri enem spodaj naštetih trgovcih.

3. Delavci, zaposleni pri najtežjih delih bodo prejeli po 50 g zaseke na odrezek dodatne živilske nakaznice za mesec avgust »NTD 18«, »NTD 19«, »NTD 20« in »NTD 21« (skupaj 200 g) pri enem spodaj naštetih trgovcih.

Zaseke bodo delili trgovci težkim in najtežjim delavcem tako na ljubljanske dodatne živilske nakaznice (z zeleno rto), kakor tudi na okoliške (z vialno rto in zelenim »B«), oz. podeželske (z vialno rto), v kolikor slednji niso dvignili zaseke že v svoji občini.

Zaseke bodo delili sledeči trgovci: Kačar, Vodnikova 87, za severozahodni del mesta (Dravje, Šiška); Avsee, Bežigrad 13, za severni predel mesta (Bežigrad, Brinje); Lunder, Rožna dolina, cesta 11-2, za jugovzhodni del mesta (Rožna dolina, Vič, področje Tržaške ceste); Svetina, Kongresni trg 3, za osrednji predel mesta; Kačar, Sv. Petra cesta 67 za osrednji predel mesta;

Šarabon, Zaloška cesta 1, za zahodni del mesta (Vodmat, Moste, Štepanja vas); Pergov, Karlovačka cesta 19, za južni in jugovzhodni del mesta (Trnovo, področje Karlovačke in Dolenske ceste), ter Naljavljana zadruga uslužbenec državnih služb. Cesta 800 let Ljubljane za upravičence - člana zadruga.

Nasteti trgovci bodo delili zaseke po sledečem redu: na dan 26. avgusta potrošnikom z začetnico od A do K; 29. avgusta potrošnikom z začetnico od L do S, 30. avgusta potrošnikom z začetnico od S do Z in zamudnikom.

Pozneje delitve zaseke za zamudnike ne bo, zato naj je upravičenci vsekakor dvignejo na določen dan.

Odrezke (bone) bolniških nakazil, shranjenih v složene po enakih vrednostih ter nalepljene odrezke dodatnih živilskih nakazil, posebej TD in NTD, ter posebej »B« in »B« v vialno rto, oz. »B« bodo predali naštetim trgovci rednim potom obenem z odrezki za vsa ostala živila Mestnemu prehranjevalnemu uradu v palači Bata, na dan, ki jim bo določen.

Preskrba s senom za bodočo zimo. Pozivamo vse lastnike konj in goveje živine v Ljubljani (znotraj bloka), da v enem tednu prijavijo »Previdno« količino sena, ki ga bodo morali uvoziti za prehrano svoje živine do konca aprila 1945. Seno za konje je treba vesti posebej. Pri proračunu se sme vzeti 10 kg na konja, ozi. 12 kg na glavo goveje živine na dan. Odračunati je vso zalogo, kakor tudi vso nadomestno krmo.

Dr. Franje Grivec

Narodna zaveš in boljševizem je samoniklo znanstveno delo ter je kot tako slovenskemu inteligentu neobhodno potrebna

Nove skladbe

Dr. Fr. Kimovec: Štiri za Veliko Smaren. Cena 6 lir, pri skladatelju 5 lir. Pesmi so sicer v smislu naslova namenjene za praznik Velikega Smarna, more se pa peti, kot pravi opomba, ob kateri koli drugimi prilikami kot Marijine pesmi, s čimer se njihova uporabnost znatno poveča. Slog pesmi je preprosto, ponekod že kar ljudski. Glasovno so razgibane, včasih rahlo polifone. Težav zborom ne bodo delale, zato jih priporočamo.

M. T.

Kulturni boljševizem (Nekaj pogledov v preteklost)

Očitna opredelitev za marksistični svetovni nazor.

Tretja stopnja — odkrit kulturni boljševizem — se je začela, ko je prevzel uredništvo Juž Kozak. To je bil čas, ko so se v javnosti prvič zaslišali svari glasovi proti kulturnemu boljševizmu. Čas »Tujega deteta« v dram, ko je protestiral Prosvetna zveza. Na proteste je odgovarjal Zvon v pozni ogorčenega branilca kulture pred navalom avtarkističnih stremiljenj (kot je pisal J. Kozak) v naši kulturi. Kulturni boljševizem je postal vse očitnejši. Zvon je prinašal govore s »kongresa za obrambo kulture« v Parizu, s kongresa boljševiških pisateljev v Moskvi, Brnčičeve kulturno-boljševiške Razgleda v sodobni slovenski prozi.

Končno pa je l. 1936. v »Načrtu za uvoznike« urednik javno priznal, da se je Zvon oddalil za novo smer, za marksizem in dialektični materializem.

V današnjem boju med zamirajočo staro in vstajajočo novo, kolektivistično kulturo, v boju, ki je o njem govoril v Parizu Benda, ne more nihče stati ob strani. »Mi pa čutimo, da je ravnodušnost do življenja sločin nad našo narodno in osebno svobodo.« (Str. 8.)

In čudno, v tej borbi za narodno in osebno svobodo ne gre več, kot smo bili vajeni slišati doslej, za absolutno, čisto, nedotakljivo umetnost. Gre za svetovno-nazorno opredelitev. »Bolj kakor kdaj zahteva danes čas, da sprejmemo in vodimo borbo, da opredelimo svoj svetovni nazor« (str. 9). Pojem svobode, o katerem se je toliko govorilo, ki se ga je kulturni boljševizem posluževal za penetracijo, dobi v Kozakov opredelitvi novo vsebino: »Zato ne priznavamo pojma »svobodni nazor« več v starem smislu, da bi dogmatičnemu nazoru, ki pa predpostavljala v sebi vse raznovrne možnosti, odrekli svobodnost.« (Str. 9.) To se pravi: izpovedujemo vero v resničnost marksizma, podvržemo se njegovim dogmam, to je naša svoboda, to je naša svobodnost; temu naziranj bomo tudi dali jasneje izraza v reviji: »Svetovnonazorsko dojemanje družbenega življenja izpreminja tudi obliko slovenskim revijam.« (Str. 10.)

Padla je zadnja maska. Jasno je bilo rečeno: hočemo kulturni boljševizem. Sledila je poplava sestavkov v prozi, pesmi, esejah, ocm, poročila o kulturnih dogodkih po svetu, vse v luči kulturnega boljševizma.

Posebno pozornost je Zvon posvečal

boljševiški literaturi. Poročal je o kongresih sovjetskih pisateljev, o vsakovrstni literaturi, ki je izhajala v Sovjetski Zvezi, o boljševiškem gledališču in otroškem kinu, o obletnicah Puškina in Tolstaja, o novem pojmovanju junih del v boljševiški literarni zgodovini, o uspehih sovjetskega šolstva, o Marxovem in Engelsovem pojmovanju umetnosti, o odlomkih iz boljševiške filozofije, o načrtih sovjetskih pisateljev, o arhivu Maksima Gorkoga...

Treba bi bilo prepisati kazala zadnjih letnikov in navajati citate, da bi videli, kako se je načrtno obračala pozornost slovenskih bralcev k boljševiški Rusiji. Istočasno je Zvon vztrajno povzdigoval literaturo naših kulturnih boljševikov.

Zelo vidno se je kazalo tudi prizadevanje, uvajati v našo literarno zgodovino dialektični materializem in z njim prekrojitj podoba naše preteklosti.

L. 1940, ko je Zvon zaključil šestdeseto leto svojega izhajanja, je uredništvo v vabilu na naročbo priznalo, kakšen je bil njegov namen: »Zbrati okoli sebe kar največ progresivnih tvorilnih sil ne oziroma se na generacije naše narodne individualnosti, naše kulturne in umetniške tvornosti...« Progresivne sile so v komunistični terminologiji sile, ki vodijo v revolucijo. Zbiranje progresivnih sil je priprava revolucije.

L. 1941. se je začela komunistična revolucija, katere so se v velikem številu

aktivno udeležili tudi kulturni boljševiki. V razdobju šestdesetih let, v kratkem razdobju človeškega življenja, so stopili na mesto očetov liberalcev, ki so Zvon ustanovili, sinovi — boljševiki. Izpolnilo se je, kar je nekoč napovedal Mahnič: liberalizem je privedel do revolucije.

Katoliški književniki in kulturni boljševizem.

Ko danes pregledujemo zadnjih deset, petnajst let slovenskega literarnega življenja in vidimo tako močno, neovirano rast kulturnega boljševizma, se začudeno sprašujemo, kako je mogel kulturni boljševizem prodrati. Razložimo pa si njegov prodor lahko z istim dokazom, s katerim je Lenin pojasnil zmago boljševikov v ruski oktobrski revoluciji. Ko bi imeli takrat vsaj majhno število odločnih nasprotnikov, ki bi vedeli, kaj hočejo, je dejal, bi nam revolucija ne uspela. Ko bi imeli v naših literarnih krogih vsaj majhno število ljudi, ki bi vedeli, kaj hočejo, in bi odločno nastopili proti kulturnemu boljševizmu, bi mu lahko preprečili prodor. Toda nismo jih imeli. Na katoliški strani se je našlo le nekaj ljudi izven literarnih krogov, ki so odločno nastopili. Naši katoliški književniki pa so nastopali ali preveč počasi, ali pa sploh niso nastopali, ampak so mirno gledali razvoj tako močnega nasprotnika. Veliko večji kakor greh boječega nastopanja ali greh opustitve pa je bil poslednji greh, ki so mu zapadli nekateri, čeprav so se šteli za najprist-

nejše katoličane — sodelovanje v komu-

nistični revoluciji. Priložnosti za odločen nastop proti pojavi kulturnega boljševizma je bilo nešteto. Tisti pa, ki bi morali nastopiti niso na te priložnosti niti zadeli, ker so hodili v smeri, ki se je spopadu izmikal. Od Mahniča in Ušeničnika, ki p nista bila leposlovnata ustvarjalca, nismo imeli razen Preglja nobenega močnega katoliškega pisatelja, ki bi stal na radikalnem katoliškem stališču. Odločen od prave smeri so bili zmeraj večji. O začetka so mnogi zapadali katoliškemu liberalizmu in o se tam navzemali občutka manjvrednosti katoliške literature. Ze Mahničev sodobnik Lampe, pri urednik Doma in Sveta, je hodil po nekoliko drugačnih potih kot Mahnič. E je kasneje prevzel vodstvo katoliške literature Izidor Cankar, je začel polniti z Ušeničnikom o kriterijih pri postoji umetnosti. V polemiki se je pohvaljal, da sicer teoretično prav poudarja predojenost umetnosti etiki, da pa praktično zavrača vrednotenje z etične stališča kot škodljivo pedagoško razpranje — (prim. A. Ušeničnik, Izbr. sp. VI., Umetnost in pedagogi 173—175). Tako je Josip Vidmar s svojim temni čutim za »svobodnost« smer v umetnosti mogel ugotoviti: »Ze za časa l. 1936. dora Cankarja je naše katoliško pisateljstvo začelo bolj zoper oklep resnice (LZ 1930, Idejni temelji sodobne svobodne revije, 260.)

Pomen velike domobranske zmage pri Šmarju

Upeh domobrancelj ob veliki zmagi pri Šmarju ni samo v tem, da so obranili železniški predor in napadli Dakijo. Pomembnost te zmage je mnogo večja: Pomerili so svojo moč in videli se je, kaj zaleže tolovajska »brigada« proti korajžnim fantom. Ta bitka je pokazala, kako upravičen je izraz tolovaj. Rdeče »brigade« niso nikakršna vojska, ki bi zaležala težaven položaj v redu prenesti, to so tolpe, ki ob resnih spopadih zbeže na vse strani. Zmaga pri Šmarju pa je tudi pokazala, da bo slovenski domobranec gotovo uničil rdečo zver, ki grozi po naših vaseh. Mirno lahko zaupamo svoj dom v brambo takim fantom.

Vzrok napada na Šmarje
Tolovaji so na vsak način hoteli uničiti šmarni železniški predor in likvidirati postojanke ob njem. Dan pred pokusom so izdali naredbi, ki se končuje: »Akcija se mora izvršiti!!!«
Več vzrokov jih je gnalo k temu pohodu. Komunisti so uvideli, kakšna neaktivnost in preplah vladata med njimi. Zato so med »brigadec« razglasili tekmovanje, kdo se bo med tolovaji bolj izkazal. Daki pa se seveda ne pusti potisniti v koš, izkazati se hoče »narodni heroji« tudi v tej tekmi. Prilika je bila ugodna, ko je precejšnje število domobrancelj iz Grosuplje in Šmarja odšlo v akcije proti Suhi Krajini.

Položaj pred akcijami
Dne 18. avgusta sta se na Velikih in M. Lipljenih zbrali VIII. in IX. »brigada« z Dakijevim »divizijskim štabom« na Rožniku. VIII. »brigada« je imela namen v noči na 14. avgust likvidirati postojanko Škofljico, IX. »brigada« pa je dobila nalogo, da napade postojanko Mali vrh in uniči pod njo ležeči železniški predor.

Domobranci so bili o tem še isti dan obveščeni. S hitro odločitvijo vodstva so se boje skupine naših fantov pomikale proti Šmarju. V borbi so bili udeleženi domobranci iz bojnih skupin Stamenkoviča in Meničanina, postojanski Mali vrh in Šmarje, zasede pa so imeli fantje iz Pijave gorice in Velikih Lašč. Istočasno so bile v borbah postojanke Škofljica, Zalog in Barje.

Borba za predor
Ob eni ponoči so komunisti začeli z vseh strani streljati na postojanko Mali vrh. Hoteli so prvo njo likvidirati, nato pa uničiti predor.

K predoru je takoj zapeljal oklepni vlak in se spustil v borbo. Komunisti so morali skoraj vso težo ognja usmeriti nanj. Ob 2.30 so tolovaji začeli z napadom na bunkerje postojanke Mali vrh. Prisilni mobiliziranci popisuje položaj takole: »Okoli druge ure zjutraj smo dospeli do bunkerjev nad prepadom. Medtem ko je bil štab divizije na nasprotnem bregu s tremi topi, sta VIII. in IX. brigada obkoljevali bunkerje. Ko smo jih obkolili, smo dobili povelje za juriš. Takoj so nam odpovedale tri strojnice. Ker je eden od strojničarjev ni mogel tako popraviti, ga je komandir 2. čete pobil s puškinnim kopitom na tla. V jurišu so nas pognali, čeprav mnogi celo pušk nismo imeli. Z udarci, kletvicami in psokami so nas gnali naprej. Zaradi hudega ognja s strani domobrancelj jih je obklesalo okoli 30 samo iz IX. brigade. Takoj nato smo se umaknili v dolino. Po kratkem prerokanju so se poveljniki odločili za nov juriš. Do drugega juriša ni prišlo, ker so nas domobranci že prej z izpadom vrgli nazaj. Istočasno so nas obklesle druge domobranske edinice...«

Stamenkovič za tolovajskimi hrbi
Za hrbet so jim namreč prišli domobranci Stamenkovičeve bojne skupine, ki je skozi Grosuplje prodrla k Hudi Polici. Ob treh so naleteli na tolovaje. Ko so ti začetili za seboj hudo streljanje, so morali prenehati z napadom proti

obema postojankama ter najprej »likvidirati« tiste, ki so jim skočili v hrbet. Po hudih borbah so Stamenkovičeve čete s posadko Šmarje vdrle v vas Hudo Polico, začel se je paničen beg tolovajskih tolpe proti Griču.

Meničanin zapira klesče
Tu jih je prestregla Meničaninova skupina, ki je bila v zasedi in jih vrgla nazaj v gozd. Stamenkovičeve čete so nato prišle »čistiti« gozdove od Hude Police proti Zalogu, Vinu, Bišju in pa Šmarju.
Strelna linija Meničaninove bojne skupine je šla v tej borbi ob železniški progi pri Spodnji Slivnici, kjer je stal drugi oklepni vlak, pa do ceste, ki pelje proti Vel. Laščam. Fantje so tako z druge strani pritiskali na tolovaje, obenem pa jim zapirali pot pobega. Tolovaji so jim pri umikanju pred Stamenkovičem večkrat prišli pred puške. Bili so vedno krvavo potisnjeni nazaj. To je povzročilo med tolpami takšno zmledo, da so začeli bežati vsak na svojo stran. Del tolovajev je zbežal proti Pijavi gorici in tam zasedel v domobransko zasedo, drugi so se umikali proti Vel. Laščam, pa so jih domobranci pri Škofljico napadli in dva dni preganjali.

Na komun. mitingih je vedno bolj žalostno

Kdo se ne spominja časov, ko je bil tolovajski miting pravi dogodek za vso okolico. Navdušeni govori, parade, vino, petje in ples, vse to je stopilo ljudem v glave, da dolgo niso mogli pozabiti takih slovi. Marsikje so ti mitingi napravili pravo razdejaje: pridobili so ljudi in jih osvajali za blodne komunistične ideale. Sedaj so mitingi vedno bolj redka stvar in še takrat imajo ravno nasprotno učinke, kot so si jih komunisti želeli.

V Toplicah je n. pr. nastopil na mitingu nek ljubljanski sedmošolec, ki je pri tolovajih. Bog ve kaj se je fantiču motovilo po glavi, da je zini nekaj takega, kar bi noben dober komunist ne rekel. Med drugim je povedal tole: »Na Angleškem nas podpirajo samo nekatere stranke. Večina je tam proti nam. Stranke, ki nas podpirajo so komunistične.« Med poslušalstvom je postalo vse bolj živahno in hoteli so vedeti bolj natančno, kako je s to stvarjo. Tedaj je stopil na oder star politikomir in hotel pomiriti ljudi z besedami: »Tovariši in tovarišice, fant je pravilno mislil, samo zarezko se mu je...«

Cez Loški potok se včasih komunisti niso mogli pritoževati. Sedaj pa je tudi sem že začel »izdajalski« duh. Menda so vsi funkcionarji pri rajonskem in terenskem odboru pobegnili in izdali »narodno osvobodilno borbo«. Brez odborov seveda ne gre in komunisti so razpisali za 20. avgust nove volitve.

Dan pred volitvami naj bi vesel miting dvignil navdušenje v volilcih. A miting je bil kaj žalosten. Celo glavni navduševalni govornik, nek politikomir, ni kazal nobenega navdušenja. Ubogi ofarji, ki so s tolikim hrpenjem čakali mitinga, da bi spet dobili nekaj »dušne hrane«, si opomogli in se povzpeli na nekdanjo stopnjo »svetega navdušenja«, so bili čisto poparjeni. Celo take stavke je spravljal iz ust tovariš politikomir: »Če hočemo biti odkriti, moramo priznati, da je naša vojska danes hudo na tleh. Rešiti bi nas mogel samo novi 8. september 1943. A tudi v tem primeru bi se morali pomiriti z domobranci, ali pa se jim celo pridružiti.«

Mož je povedal čisto resnico. Edino v teh primerih bi se naši tolovaji zmalili, le da se kaj takega ne bo zgodilo. Govornik je imel pri teh besedah morda tudi misel, da bo v ljudeh vzbudil vsaj usmiljenje do komunistov, če jih že ne

Velik domobranski uspeh
Zaključne številke o uspehih pri Šmarju so:
Padlo je okoli 150 tolovajev, ujeli pa so jih okoli 60.

Domobranci so zaplenili 2 protitankovska topova, večjo množico okrajstih, pripravljenega za miniranje predora, 6 konj, med njimi Dakijevga, 6 težkih minometalcev, 4 protitankovske puške, več lahkih minometalcev in strojnice ter mnogo streliva in pušk.

Da bi vsaj nekoliko omilili svojo nesrečo v očeh preprostega ljudstva, so komunisti v noči na 16. avgust po svoji stari praksi prišli k Višnji gori »dražiti« domobrancelje, naslednje noč pa zopet na Škofljico in Ig, kjer so izgubili tri svoje ljudi. Njih početje je bilo brez kakšnega pomena. Kako so dražili? Evo: na stari višnjogorski grad so se šli juriš. Fantom je bilo teh babljev jurišev zadosti, pa so takoj skočili v kontrajuriš. Zapustili so bunkerje in žico ter z noži, puškinnimi kopiti in ročnimi bombami udarili po tolovajih. Ti so jih ubrali na priž. Za boljši tek so sezuli celo čevlje; to jim je svetloval sam politikomir.

more pridobiti zase z obeti »popolne zmage« čez 14 dni. »Po ljudeh,« tako si je morda mislil politikomir, »bodo zvedeli za našo spravljivost tudi domobranci in se ne bodo več s takim ognjem zaganjali v nas, češ, saj so tudi oni Slovenci in — celo pridružili bi se nam radi, če bi vedeli kako.« Naj si tovariš politikomir ne dela nobenih utvar. Domobranci niso in ne bodo pozabili Grčarice, Turjaka, Blok in drugih krajev, kjer so imeli komunisti dovolj prilike, kazati svojo spravljivost v dejanju, ne v besedi. Tudi tista navodila za razkazalno delo med domobranci so znana. Naj se trudijo komunisti ob kozarec vina, po ženskah, s pridiganjem usmiljenja in ljubezni — domobrancelje ve, kakšen zajec tiči za grmom: Le od »razkroja« domobranstva zavisi bodočnost naših tolovajev. Zato pa: bij, toč! dokler bo zadnji oboroženi tolovaj hodil po naši deželi.

Kakor se je nekdo povodni mož »razčel«, tako se je tajnstveno razčel tudi prevajalski terenski odbor. Potrebno so bile nove volitve. Komunisti so se trudili, da bi dobili kandidate, a vsak možak se jim je znal tako bistro izogibati, da ga sploh niso imeli kdaj naprositi za kandidaturu. Tedaj se je ukresala v tolovajskih buticah modra misel: »Napravimo miting!«

Na mitingu se je seveda zbralo tudi nekaj možkov, kajti odkloniti povabilo na tako »oficijsko« prireditev ni bilo zdravo. Politikomir je brž naskočil nekatere med njimi in jih začel pregovarjati, naj se vendar pustijo izvoliti. Kljub temu, da bi volilni golaš preskrbeli komunisti oziroma krava, ki so jo ravno kar ukradli v sosednji vasi — ni hotel nihče sprejeti »visoke funkcije«. Končno je politikomir nekega starejšega moža kar določil za kandidata in ker ni bilo nobenega protikandidata je »politik« končal »volitve« z besedami: »Ker nima nihče nič proti, smatram, da je tovariš kandidat soglasno izvoljen!«

In danes: potrebne bi bile nove volitve! »Srečni izvoljenec« je namreč še tisto noč po »izvolitvi« pobegnil k domobranceljem.

V večnem begu pred domobranci in skrivači

Domobranske skupine na Dolenjskem nič ne mirujejo. Tega se dobro zavedajo tudi komunisti, ki so se v strahu pomaknili nižje proti jugu čez Krko. XVIII. »divizija«, ki je imela poprej v Suhi Krajini svoje stalno domovanje, se je morala po obupnih porazih zlasti v Žužemberku in okolici zateči drugam. Sem pa tja se potika po Suhi krajini le še kaka razbita, osamljena »brigada«, ki pa v svoji nemotni ni nič kaj volja postaviti se domobranskim patrolam, ki dan in noč križarijo po deželi, po robu.

Sveda skušajo biti zaradi tega toliko aktivnejši komunistični terenci, ki pa se prav zaradi svoje »aktivnosti« tako pogosto vlove na limanice. Kakor smo že poročali, so odkrili na podlagi najdenih listin v Stični in okolici celokupen rajonski odbor, kader zaščitnikov, simpatizerjev in drugih komunističnih podrepanikov, ki so dobivali iz gozda podpore v gotovini. Z energično voljo so domobranci polovili vse take tičke in tičke, ki bodo po svojih delih in podpori tolovajem prejele svoje plačilo.

Iz nižje ležečih krajev, tako iz okolice Čateža, Ponikve in Trebnja je bilo zvedeti od verodostojnih ljudi o vednih in vse bolj pogostih spopadih med komunisti dolenjskega odreda in organiziranimi skrivači. Skrivači, ki prihajajo dobro oboroženi tudi v najbolj oddaljene in zakotne vase, vodijo zelo uspešne borbe s terenci. Vendar se mnogokrat lotevajo tudi večjih tolovajskih band. Udarjajo bliskovito in mnogokrat komunisti sploh ne vedo, s kom imajo opraviti. Skrivači so po večini oblečeni kakor tolovaji, da na ta način otežujejo komunistom orientacijo. Zlasti so bili skrivači aktivni v preteklem tednu. Izgube komunistov v teh bojih znašajo brez dvoma nekaj deset in najverjetnejših terencev in drugih tolovajev.

Tudi prisilni mobiliziranci vedno znova spoznavajo protitolovalski značaj komunističnega »osvobodjenjca«. V zadnjih dneh se je prijavilo novomeški udarni skupini spet nekaj prisilnih mobilizirancev. Po njihovih izjavah sodež vlada v komunističnih brigadah takda nediscipliniranost in potroš, da se ni čuditi NOV-kim porazom, kot jih je utrpela »NOV« v preteklih tednih. Mobiliziranci javljajo o velikem malodušju in razcepjenosti. Mnogo tolovajev, ki so morali pod silo komunističnih groženj slediti v gozdove, je že uvidelo nesmisel tolovajskih bojev

Hud poraz komunističnih tolpe na Blokah

Iz boja je izločenih do dve sto tolovajev, zajet je velik plen

Dne 11. avgusta je odšla 47. četa skupine na Rakeku v smeri proti Blokam, želeč srečati se kje s tolovaji. Da bi se jim v smislu najnovejših povelj in obupnih klincev javila. Pa glejte smolot! Tam za Blokami v zakopih Lisca leži neka četa Ljubljanske brigade in si želi samo eno, da bi se srečala s temi hudimi belčki in obračunala z njimi, kot se je tega dne izrazil komandant čete. »Če govorim o volku, volk pride.« Na tihem kakor miši so se pripeljali domobranci na dvajset korakov, boječ se, da se tovariši ne bi kot po navadi preveč prestrašili in ušli. Pa so imeli tokrat srečo. Tolovaji jih niso zapazili. Iz velike bližine so nato hrabri fantje odprli ogenj in v navkoku zavzeli strojnično gnezdo, samo obrnili strojnico in udri po komunistih, ki so jo urno skušali pobrisati. Pa se jim ni posrečilo. Četni komandant, politikomir, nekaj desetstarij in še kakih petnajst tovarišev je obležalo kar na mestu, osem pa se jih je predalo. Tako je bila tolovajska četa v dobri četrt uri popolnoma uničena. Našim hrabrim fantom so priž v roke 3 strojnice, mnogo pušk, revolverjev in agitacijskega gradiva.

Komunistična agitacija je seveda tudi ta poraz obrnila v svojo zmago, saj je objavila v svojih zadnjih glasilih, da je v tej borbi padlo štirinajst domobrancelj in štirje komunisti. Toda ravno iz te lažnive agitacije bodo ljudje spoznali, koliko resnice je v banditskih časopisih.

Kdor drugemu jamo koplje, sam...

Takoj čez nekaj dni pa so junaški borci Ljubljanske brigade in Notranjskega odreda sklenili maščevati svoj poraz in napasti Rakek, da slednjič strejo izvor vse svoje nesreče. Ze popoldne so pridrevli v Dolenjo vas pri Cerknici razbojnik Notranjskega odreda, medtem ko so ostale položaje tam okoli zasedle ostale čete. Misleč, da bodo domobranci na Rakeku kar streljali pred toliko silo, so se drgnili kar pri belem dnevu kazati ljudem in govoriti o svoji moči in orožju. Domobranci niso čakali napada, ampak so kakor hudournik udri iz Rakeka in ker so naleteli v Dolenji vasi na bataljon Notranjskega odreda, so planili nanj in ga popolnoma uničili. Ostalih niso mogli, ker je vsa preostala hrabra vojska zbežala v paničnem begu. Na mestu je ostal komandant bataljona, bataljonski intendant in še nekaj nad deset tovarišev. Zivih je padlo v roke nad 20 banditov. Plen tudi tokrat ni bil majhen. Dve teški strojnici, 3 lahke strojnice, lahki minomet in precej pušk ter ostalega agitacijskega gradiva.

Dakiju je hudo za topove in konja

Višnja gora, 18. avgusta.
Strašno je zaročant! Daki nad ubogimi tolovaji v sredo popoldne. Nekje v strmih gozdovih Mokreca je bilo zbirališče razpete bande. Klecajočih korakov, vel zasopli so posamič prihajali tolovaji, eden brez puške, drugi brez šake, tretji brez hlače. Strašno! Nobeden ne zine besede, samo spogledujejo se iz buljenih oči. Rigajoče mule legajo po senčnih pobočjih, zdi se, da bo spodni dan.
Potem so se zbrali štabni, komandirji so začeli preštevati tolovaje in donosati poročila. Daki sedi za mizo in posluša: prvi bataljon 50 pogrešanih, drugi bataljon 78 pogrešanih, tretji bataljon 39 pogrešanih. IX. brigada: brojno stanje še ni končano. Na Golem leži 63 težko in 25 lahko ranjenih. Zdravnik dr. Černič pogrešan... Strašno. Daki samo misli in

mandant bataljona, bataljonski intendant in še nekaj nad deset tovarišev. Zivih je padlo v roke nad 20 banditov. Plen tudi tokrat ni bil majhen. Dve teški strojnici, 3 lahke strojnice, lahki minomet in precej pušk ter ostalega agitacijskega gradiva.

Spet nove »slavirike« Ljubljanske »brigade«

Dne 16. t. m. je spet udarna skupina z Rakeka napravila pohod na Bloke, ki so jih tokrat komunisti udrili z zasedami, ker so bili po terenskih obveščeni, da jih bodo obiskali domobranci. Obrambo sta prevzeli kar dve brigadi, od katerih je bila ena Ljubljanska, ki si je spet spletla novih favorit in se je z njimi spet okitil dični tovariš major Jaka.

Domobranci 47. čete so kljub zasedam vdrli na Bloke in pognali v beg obe brigadi. Padlo je ponovno do 20 komunistov in domobranci so zaplenili lahki bacač in nekaj drugega orožja. V boju je padel tudi nek poročnik, komandant bataljona. Tako je v preteklih 10 dnevih junaška Ljubljanska brigada kar trikrat odnesla krvavo butico. Od naših fantov je bil le eden ranjen. Od 1. julija dalje pa do danes je imela samo neka četa II. bataljona po točnih ugotovitvah tele uspehe:

63 tolovajev je padlo, 55 ujetih (skupaj uničenih 98), in najmanj toliko je bilo ranjenih. Zaplenjeno: 5 lahkih strojníc, 22 pušk, 2 lahka minometalca, 4 brzo-strelke, 2 konja, 8 koles, 1 pisalni stroj, več pištol in drugega materiala. Lastne izgube: 1 težje in 1 lažje ranjen.

Pred dnevi so prišli iz Blok domačini in povedali, da so bile tolovajske izgube na Blokah mnogo večje kot so poročali domobranci. Saj so samo v neki jami na Lisca našli 15 mrtvecev in v neki drugi še okrog 10, medtem ko so na pokopališču pokopali 4, verjetno komandante. S tem so zopet pokazali lepo tovarštvo, ki vlada pri njih.

Podobno so dokazali svoje »tovarištvo« komunisti v Žužemberku 3. avg. letos, ko so pokopali 41 padlih tolovajev. Sedem od teh je imelo lepo izdelane krste, celo z zlatom okrašene; v njih so bili komandanti in politikomisarji. Ostali tolovaji pa so imeli krste iz navadnih neobdelanih desk. Še po smrti se pozna enakost!

grbanči čelo. Od vsake ščetine na glavi mu visi debela kaplja znoja. Daki je truden. Vse pot od Police čez Gradišče in Golo je moral drobiti bosih nog.
»Vina!« zareži narodni heroj. Ordono se mu zgrube izpred oči. Potem pripoeha obveščevalni, zavilanih hlačin in puško brez zapiradca. Sosed se na prvi etol in začenja: »Tovariš polkovnik — domobranci so za nami. Zdaž love po Zelimlju naše tovaršice —«
»Naj jih love, budiče neumne. Vse naj polove. Jaz sem že dve uri tu gori, pri tekel sem bos. To je zgled...«
»Kje imate sereca?« —
»Molči, budalo. Nočem slišati!«
»Vina ni, tovariš polkovnik,« se prikaže na vratih sluga.
»Beži, svinja, ti, tovariš!« Daki si puli ščetine.

Potem so Dakiju osedlali suho mulo. Svetla je bila noč, zvezde so kazale polkovniku pot v temi. Skozi Medvedico, llovo goro in Korinjo je jahal heroj, tovarišica mula je rigala in ni se ji ni mudilo. Daki jo je priganjal prav po tolovajsko in ob dveh ponoči se je približal Daki prednjim stražam v štabu dvanajste.

V štabu so imeli kratek posvet.
»Ne morem pomagati. Izposodil sem si jih v dobri nadi, da...« Daki ne ve prav, kako bi se opravičil.
»To ne gre, tovariš,« mu oporeka major v dvanajsti, »topovi so le topovi. Mi smo zadolženi zanje. Strojnice bi že pogrešili. A topovi — Kje so sedaj?«

Iz Suhe krajine se vleče kolona lačnih in premraženih »maršalovih« vojščakov. Dvanajsta, petnajsta in še ena udarna brigada. Pred Krko se ustavijo. Ura je tri. Komisar se postavi krmečjav pred kolono.

»Tovariši! Lačni ste, to vem. Tudi jaz sem lačen. Zato gremo sedajle v Stično, kjer se bomo vraga dobrega naježili in napili. Je že vse domenojeno z majorjem Križem. Domobranci se bodo predali brez boja. Dobili bomo čevlje in obleke, tovariši opat nam bo postregel s salamo in vinom. Tovariš opat je dober človek. Vendar pazite epotoma, da ne naletemo na zasedo.«

Tovariška vojska je se spet premaknila, sedaj nekoliko gibkeje ob misli na klobase in salamo. Spetoma so tolovaji načrtno zašli. V Kriški vasi jim komisar spet pove:

»Ker smo slučajno v bližini Višnje gore, lahko vzamemo s seboj topove, ki jih je pustil tovariš Daki tamkaj. Rekli bomo domobranceljem...«

Danišo se je, ko je prišel tretji bataljon dvanajste na Pristavo. Zaregljala je Breda. Potem bacaj. S Peščenika streljajo.

»Hej, tovariši domobranci, dajte nam topove in konja, pa ne bomo nič streljali —« Raja vpije. Domobranci odgovarjajo:

»Pridite dol, tovariši tolovaji. Vse vam s totno povrno, samo dol pridite.« A »tovariši« nimajo korajže.

Bum-bum-bum — brrrrr brrrrr.

Poka, ko za slavo Domobranceljem se je zdelo le preneumno. Pustili so bunkerje za seboj in jo ubrali za tolovaji. Tolovaji padajo, morala z njimi. Vse, kar je ostalo živega, beži iz beži.

»Brzina, brzina,« priganja komisar. »Ne morem, noge so mi pretekle.«

»Odvrtite čevlje in bežite...« Komisar sede na štor in si sezuje čevlje. Drugi so naredili po zgledu tovariša komisarja.

Zopet kraljevo izdajstvo

Berlin, 24. avgusta. Romunski kralj Mihael je s posebnim proglasom pozval romunsko armado, naj ustavi boj proti boljševiškim napadalcem. Sela romunske države maršala Antonescu je s podlo podporo kralja odstranila izdajalska klika anglofilskih politikov in reakcionarnih lizunov. Od kralja postavljena tako imenovana demokratska vlada, ki jo pod izveskom Maniu-Bratiana dejansko tvorijo komunisti, je ponudila Moskvi izročitev dežele. V vsej Romuniji so nato izbruhnili nemiri. Skupina narodno zavednih patriotov se je postavila na čelo pokreta proti kralju in njegovemu izdajstvu ter je izdala romunski armadi proglas, naj nadaljuje boj proti boljševizmu za svobodo in življenje proti smrti in propadu.

Poziv narodne romunske vlade se glasi:

Naše življenje in življenje naših otrok ter romunske dežele so v največji nevarnosti!
Potem ko so junaški romunski vojski dolga leta tako junaško branili romunsko tla, je kralj Mihael kot poslušno orodje majhne dvorske kamarile in majhne izdajalske klike odstranil državne vodje Antonescu ter je pripravljen izvršiti podlo izdajstvo nas vseh, da bi izročil deželo našemu smrtnemu sovražniku — boljševizmu.

Kralj Mihael obljublja mir! V resnici ne pomeni ta mir nič drugega, kot svetjsko zasedbo Romunije in s tem njeno boljševizacijo ter zasunjenje in popolno uničenje romunskega naroda. Podla laž je, da so Angličani in Amerikanci zagotovili romunsko neodvisnost, zakaj dejansko so že davno obljubili deželo Staljinu.

Enako kot je kralj Karol II. s svojo židovsko priležnostjo več let kradel Romunijo in jo nato podlo pustil na cedilo, da sedaj lahko v Ameriki nadaljuje svoje udobno življenje na vaše stroške, je napravil kralju Mihaelu pogodbo z Angličani in Amerikanci, da bi za ceno izdajstva

svoje dežele in svojega ljudstva lahko pri njih našel zatočišče. Že danes je pripravljeno za kralja Mihaela letalo, ki bo njega in njegovo spremstvo v pravem trenutku spravilo v inozemstvo na varno. Romunskemu narodu in romunski državi uropano zlato je dal že pred meseci odpeljati v tujino.

V tej uri, ko sta prišla z izdajstvom kralja in male romunske badoglijske klike romunska dežela in romunski narod v največjo stisko, se je ustanovila narodna romunska vlada iz mož, ki so odločeni, da podedovane dežele, ki so jo naši predniki stoletja branili proti vzhodu, pod nobenim pogojem ne bodo pustili pasti v roke boljševikom.

Romuni! Nova narodna vlada vas poziva, da pod nobenim pogojem ne sledite izdajalskemu kralju Mihaelu, njegovi dvorni kamarili in pokvarjeni kliki dobičkarjev v Bukarešti ter da ne izvršujete njihovih povelj.

Romunski vojski! Narodna romunska vlada vas poziva, da ne izpolnjujete nobenega povelja izdajalskega kralja in njegovih pomočnikov, temveč da ostanete zvesto na strani našega nemškega zaveznika, ki skupno z vami preliwa kri za obrambo romunskih tal. Upirajte se boljševikom do skrajnosti.

Romuni! Vsi vemo, da je ta boj proti boljševizmu težak. Toda ali obstoja Romun, ki bi hotel, da bi bila kri njegovih otrov in sinov tekla v preteklih letih zaman in da bi bila sedaj romunska zemlja in romunski narod vseeno izročena boljševizmu? Ne! Tisočkrat ne! Vsek Romun, ki bi imel te misli, je izdajalec najsvetejših narodnih dobrin. Za vsakega poštenega Romuna, ki ljubi svojo deželo in svoj narod, obstoja le eno geslo:

Odpor do zadnjega! Ne obupajte! Boljševiki so zaradi dolgoletnega boja tudi že sami skrajno oslajbljeni. Romuni! Ako bomo sedaj vzdržali in dali iz sebe vse, bo Romunija rešena.

Zivela Romunija!
Narodna romunska vlada.

Kaj je novega pri naših sosedih?

Z Gorenjskega

Svetovalci delovne fronte v pravnih zadevah bodo ljudem na razpolago glede na razne nasvete v Kranju vsak ponedeljek in petek. V št. Vidu ob Savi bodo poslovali dne 13. septembra, v Radovljici 11. oktobra, na Jesenicah 3. septembra, 3. oktobra in 31. oktobra, dalje v Trzinu 17. oktobra, v Kamniku 28. septembra in 26. oktobra, v Domžalah 24. oktobra, a v Litiji bo izredna posvetovalna ura posebej oznanjena.

Smrt gorenjske korenine. V Novi vasi pri Lescah na Gorenjskem je po kratki in mučni bolezni umrl 58 letni Jožef Debeljak-Noč, posestnik in izdelovalec cementnih predmetov. Pokopani je bil v sredo, 23. avgusta, na pokopališču v Lescah. — V Celovcu pa je umrla 78 letna hišna posestnica Neža Makova.

Odlikovana koroška vojaka. Albert Derinzig, podčastnik nemške vojske, je bil odlikovan z železnim križcem 2. razreda. Z istim odlikovanjem je bil tudi počasen višji desnetnik Simon Sternik.

S Spodnje Stajerskega

Razstava v celjski ljudski knjižnici. Dne 15. avgusta so nanovo odprli celjsko ljudsko knjižnico in hkrati je bila odprta tudi razstava slik na steklo. Tozadevne slike so odobrili iz velike zbirke spodnještajerskih slik na steklo.

Uprizoritev športnega filma v Ptuj. V sredo, 23. avgusta t. l., je športna zveza v Ptuj predvajala pester športni film, ki se zanj zanimajo vsi ljubitelji športa. Film »Z namit« prikazuje lahko atletiko, igranje z žogo z roko, dalje tenis in zimski šport. Vidi se tudi prizori z velikih nemških lahkoatletskih prireditev iz leta 1939. Slednji je na sporedu tudi film z romantične vožnje s čolnom od Triglav — po raznih ovinkih — pa tja čez Bosno do Jadranskega morja.

Razne nesreče. Šestnajstletni Friderik Kropaj iz Selnice ob Dravi, mariborski okraj, je tako nesrečno padel, da si je zlomil piščal na levi nogi. — Pri delu s traktorjem si je 41 letni Mihael Mironoz iz Maribora poškodoval levo nogo. — Močno se je poškodovala 61 letna Uršula Tomažič iz Oplotnice pri Mariboru, ko je pri delu padla z lestvice. Vsi ponesrečenci se zdravijo v mariborski splošni bolnišnici.

Zupnija sv. Barbare je upravno deljena sodnemu okraju Maribor-okolica, dočim je prej spadala pod sodni okraj Sv. Lenart. Vsi ostali deli okraja Sv. Lenart.

Malomarna zatemnitev kaznovana

V dobi od 15. avgusta 1944 do 24. avgusta 1944 so bile kaznovane zaradi zatemnitve malomarne sledeče osebe:

Koljina Josip, Ulica III. maja št. 3; Pogorščak Vida, učiteljica, Gledalska ulica 19; Tomšič Franc, gostinčar, Rimska cesta št. 4; Šodja Jože, upravnik »Slovenca«, Trdinova ulica 2; Kureš Vladimir, višji uradnik, Kersnikova ulica št. 6; Zupančič Srečko, Medvedova št. 1; Stiglic Franc, Javorčnikova 13; Dr. Bon Alojzij, zdravnik, Gledalska 16; Pogorščak Josip, fotograf, Ulica III. maja št. 3; Molnar Irena, obrtnica, Gajeva ul. št. 3; Gale Alojzij, čevljar, Bezenkova ul. 19; Mazončič Janez, čevljar, Strelška ul. 22; Zrinski Irena, hradečkova cesta 41; Verovšek Marija, šivilja, Božna ulica 27-III; Breč Matej, inšpektor, Dunajska cesta 87; Perhaj Jože, brivec, Miklošičeva št. 11; Kušar Mihael, posestnik, Rožna dolina IX-5; Dolinar Alojzij, tehnik, Hotimirova št. 6; Groselj Lucija, gospodinja, Cernetova 16; Dr. Oriš Anton, zastopnik drž. pravobranilstva, Križevniška št. 11; Mizerit Deziderij, trgovec, poslovalnica, Baragova ulica 9; Kušar Marjan, fotografski mojster, Društvena ul. 5, že tretjič kaznovan; Čerček Viktor, zobozdravnik, Gajeva ulica 10; Ažman Franc, posestnik, Tržaška cesta 126; Jusi Milena, kuharica, Levstikova 19-III; Kortnik Stefan, zasebnik, Pokopališka 22; Jakše Josip, upravnik pošte, Dunajska 15-1; Zvab Marija, trgovka, Kersnikova 16; Zupančič Matija, lesni trgovec, Florjanska 20; Zupan Just, trgovka, Drenikova 12; Vokac Franc, industrijalec, Krekov trg. 10-1; Tabor Josip, trgovec, Erjavčeva cesta 3; Dr. Subić Milan, odvetnik, Trdinova 2-1; Dr. Sašelj Josip, sodnik okrož. sodišča, Kortnikova ul. 19-III; Sever Maks, trgovec, Gosposvetska št. 5; Sakaiša Angel, plekar, Gosposvetska 12; Strojnik Luka, trg. Ulica Stare pravde št. 1; Podkornik Vera, kotnikova cesta 19-III; Petrič Anton, kinooperator, Tovarniška ul. 29; Baliga Ivan, modistinja, Beethovnova ul. 14-II; Dolan Janez, trg. Potokova ul. 8; Ton Jože, frizer, Vodnikova št. 97; Krusič Polid, modistka, Trstenjakova ul. št. 1; Kenda Eleonora, uradnica, Mestni trg 17-II.

nart spadajo sedaj pod okrajno glavarstvo Ptuj. Pri Sv. Martinu pri Vurbergu so ustanovili nov poštni urad. Velike zasluge za to in razne druge nove ureditve ima krajevni skupinski vodja svetovetovce Hans Kastainschegg. Svoječasna vest, da je dupelški most poškodovan, ne odgovarja resnici.

Iz Srbije

Prireditev srbskih begunskih otrok v Valjevu. Srbska begunska mladina iz begunskega doma v Bogovači je nedavno nastopila s kulturno prireditvijo v Valjevu. Valjevčani so se njihove prireditve polnoštevilno udeležili ter so za begunske otroke zbrali med sabo nad 100.000 dinarjev. Za male begunske so pripravili tudi precej obleke in hrane.

Zanimivosti s beogradskega trga. Posamezni beograjski trgi so zaradi sedanjega vojnege časa precej spremenili svoj značaj. Na njih ne dobijo samo zelenjave, sadja, dinj in lubenic, temveč tudi predmete, katere so prej prodajali samo starinarji. V tem pogledu je

posebno zanimiv trg Kaleniča guvno, kjer ljudje prodajajo najrazličnejše stare predmete. Na trgu si lahko ogledaš in kupiš do 50 let stare salonske obleke, najrazličnejše slike, knjige z originalnimi podpisih starih srbskih pisateljev in pesnikov, razne preproge, za katere trde, da so bile lastnine znanih srbskih kulturnih delavcev kot n. pr. Janka Veselinoviča in podobno. Tako prodajajo ljudje vse, česar sedaj ne morejo več potrebovati, samo, da lahko pridejo do sredstev in stvari, brez katerih tudi pri vsem skromnem življenju ne morejo biti.

Sistemizacija profsorskih in učiteljskih mest v Srbiji. Srbski prosvetni minister je pozval vse ravnatelje gimnazij in učiteljskih naj mu nemudoma pošljejo sezname vseh nastavljenih učnih moči radi sistemizacije njihovih mest.

Knjigo dr. Franca Grivca: Narodna zavest in boljševizem dobite v vseh knjigarnah.

Zbiramo bučno seme za predelavo v olje

Nekateri kmetovalci so že začeli krmili buče. Pri tej priliki je treba opozoriti, da imajo bučnice visok odstotek prvovrstnega olja. Zato je v današnjih časih velika škoda, če gre to seme brez haska v izgubo, namesto da bi se porabilo za izdelavo olja. Sedaj ko je položaj v prehrani prebivalstva ljubljanske pokrajine tako težak in bo tudi težko dobiti potrebne maščobe, se mora bučno seme prav do zadnjega zbrati in izkoristiti. Zato trgaite le zrele buče, porabite iz njih vse seme, ga dobro posušite in spravite na suhem prostoru. Kmetovalci se pri tem opozarjajo na določbe k narodni o povečanju pridelovanja oljnih rastlin z dne 4. aprila t. l. Služb. list št. 26, po katerih so kmetovalci dolžni sejati oljne rastline, in sicer sončnice ali pa buče. V teh določbah je točno predpisana najmanjša množina oljnih semen, t. j. sončnice ali bučnice, ki jo mora kmetovalec v ozirom na svojo obdelano površino posejati oddati. Ako torej kdo ne prihrani dosti sončnice, lahko odda namesto njih tudi bučno seme, samo da zbere zadostno količino, ki je zanj predpisana z ozirom na obseg njegove kmetije.

Z oddajo oljnih semen pa so združene tudi znatne ugodnosti, in sicer dobi kmetovalec poleg cene za oljno seme okroglo eno petino iz njegovega semena izdelanega olja po uradno določeni ceni, razen tega pa tudi polovico na njegovo seme odpadajočih oljnih tropin. Nasprotno pa so za onega, ki ne bi zadostil zahtevam zgoraj navedenih določb in ne bi oddal predpisane količine oljnih semen, določene obšutne kazni.

Glede na ugodnosti, ki jih ima kmetovalec pri pridelovanju oljnih semen zase in glede na nujno potrebo za preskrbo prebivalstva z maščobami, mora veljati letos za vse kmetovalce zahteva, da do zadnjega zberejo vse bučno seme, ga skrbno shranijo in pripravijo za oddajo.

Dekletu na pot v življenje

Gerely Jolanta:

DAJ MI SVOJE SRCE
180 strani, broš. 35 lir, vezano 50 lir.
LJUDSKA KNJIGARNA V LJUBLJANI
Pred škofijo 5 Miklošičeva c. 5

Sport

V soboto in nedeljo se bodo pomerili

naši najboljši igralci v odbojki. Pomerili se bodo v trojkih. Za zdaj je prijavljenih že veliko število trojk in vse kaže, da se bo njihovo število do sobote še znatno povečalo. Vse tekmovalce bo izvedeno na igrišču kopališča na Ljubljani, česar to kopališče še ni doživelo. Tekmovalje je razdeljeno na tri skupine: dame (igralce bodo po štiri na vsaki strani), juniorji do letnika 1926 in mlajši, ter starejši seniorji. Najmočnejša bo zadnja skupina, kjer bo tudi konkurenca najhujša. Lepo bodo zastopala tudi dekleta. S tem sestavkom vam bomo vsa odbojkaška moštva, da tudi oni pridejo in postavijo svojo najboljšo trojko. Tekme se bodo začele v soboto popoldne in bodo trajale v nedeljo ves dan oziroma bo tekmovalni čas razdeljen z ozirom na število udeležencev.

Tekme v trojkah bodo gotovo zanimive, saj bodo prvi izvedene v javni tekmi. Zanimanje za srečanje je že zdaj veliko in igralci bodo gotovo poskrbeli, da bodo gledalci prišli na svoj račun. Najboljše trojke bodo dobile lepa praktična darila.

V nedeljo spet na dirkališče!

Javili smo že, da bodo kolesarji spet nastopili, in sicer v nedeljo, 27. t. m., ob 15.30 na Hermesovem dirkališču.

Prireditelj organizira Slovensko kolesarsko zvezo in razpisuje obem letni prvenstvo Slovenske kolesarske zveze za senlorje in juniorje, ki ga bo vsaka kategorija zase vozila po načinu dirke ciljev. Bo to zelo naporno in za gledalce prav zanimivo tekmovalje. Razen teh prvenstvenih točk, ki boš kot 4. in 6., bodo na sporedu še dirke senlorjev v več skupinah s finalom, dirka juniorjev v dveh skupinah s finalom, dirka kolesark a) skupine, dirka juniorjev, dirka kolesark b) skupine, dirka juniorjev, ki se pred njo plačirali in kot zaključna bo še privlačna izločevalna dirka senlorjev.

Spored bo torej prav pester in bodo gledalci deležni spet nekaj nedeljskih popoldnekov pri prijetnega športnega nitka.

Nekaj glavnih nagrad, med katerimi bo najefektnější prehodni pokal za senlorsko prvenstvo Slovenske kolesarske zveze, bo razstavljen na ogled v izločbah »Batove« palače v Selenburgovi ulici.

Navodila za posetnike prireditve

Kar se tiče vstopnice, je predprodaja letih v trgovini Sotar (Tavčarjeva ulica) in v Potovalnem uradu (Gosposvetska cesta); v nedeljo dopol. od 10 do 12 pa pred Batovo palačo in na blagajni Hermesovega stadiona. Popoldne bo blagajna odprta ob 13.30. Za obiskovalce, ki pridejo s kolesi, je vstop samo pri stranskem vhodu ob gorenjski progi, kjer bo tudi prevzem koles v garderobo. Po končani prireditvi je za te kolesarje izhod tudi pri letih vratih. Da ne bo od strani ostalih obiskovalcev prireditve raznih pritožb, prosimo omenjene kolesarje, da se strogo držijo omenjenih navodil.

Ker je na prvi prireditvi precej gledalcev, posebno mlajših, zasledo prostor tudi pred ograjo dirkališčne proge, prosimo, naj se v notranjem prostoru ne nahaja noben obiskovalec razen komisije, novinarjev in oseba Rdečega križa.

Slovenska kolesarska zveza — službeno. Upravni odbor popravlja objavljeni raspis v toliko, da nagradni pokal v skupini senlorjev ni prehodnega značaja, temveč si ga smagovalec prirozi v trajno last takoj po prvi zmagi. — Upravni odbor SKZ.

Slovenska kolesarska zveza — službeno. Seja upravnega odbora bo danes ob 19 na igrišču ZSK Hermes. Vljudo vabljeno: Djordjevič, Glavič, Kos, Serneš, Kelnarič, Poljšak. — Tajnik.

Obvezen sestanek dirkačev. Upravni odbor SKZ poziva vse dirkače ki bodo nastopili v nedeljo, dne 27. t. m., da se sigurno udeležijo sestanka ki bo danes ob 20 na igrišču ZSK Hermes. — Tajnik.

ČRKOVNICA

a — a — a — a — č — č — e — e —
h — i — i — j — k — k — m — m —
m — n — n — n — o — o — o — o —
p — r — r — t — t — u — u —
2 i
2 i
2 i
2 i
2 i
2 i

Iz 30 črk poleg danih dveh sestavi 6 besed, ki pomenijo v drugačnem redu naslednje: slovenski slovničar (u. 1869); prebivalci mesta v zapadni Srbiji; mesto v Ukrajini; raki po levitvi; kdor kaže pot; slovniško število.

Rešitev črkovnice iz zadnje številke: Zelodec; ožemček; požeruh; Polzevo; senožet; Vipolže.

KINO »UNION« 22-21

Mogočna filmska umetnina o genialnem državniku, »železnem« kanclerju, ustanovitelju drugega Reicha

»Bismarck«

Iz razcepljene elabotne Nemške zveze je po njegovih sposobnostih in neverljivi zaslugi ustala Velika Nemčija. Paul Hartmann, Friedrich Kayssler, Maria Koppenhöfer, Werner Hinz, Ruth Hellberg, Käthe Haack, Lil Dagover, Karl Schönbock. — Zaradi dolžine filma predstave ob 16.30 in 19.

KINO »SLOGA« 27-28

Helarich George v zabavnem filmu — polnem ljubezni, vina in nebeških razmer v Pelargoniji

»Obesite ga«

Sodelujejo: Gustav Knuth, Jakob Tiedtke, Maria Landrock, Charlotte Witthauer itd.

Predstave ob 16 in 19 — v nedeljo ob 13, 17 in 19.

KINO »MATICA« 22-41

Film o življenju »kralja« dunajkega valčka in njegovih dveh snov

»Nesmrtni valček«

Priljubljene avtorizirane melodije. Paul Hörbiger, M. Andergast, Hans Holt.

PREDSTAVE ob 16 in 19.

KINO »KODELJEVO«

TELEFON 21-91

Prelepa filmska umetnina iz kraljevstva nesmrtnosti Bachove in Brahmsove glasbe

»Čarobne gosli«

WHI Quadflieg, Gisela Uhlen, Paul Hörbiger.

Predstave ob delavnih ob 19, v nedeljo ob 13, 17 in 19.

Zahvala

Vsem, ki ste z nami sočustvovali in nas tolažili ob prebrdki in prerani izgubi nad vse ljubljenega moža, brata, strica, svaka in zeta, gospoda

Bogota Mavroviča

trg. sotrudnika

se tem potom najiskreneje zahvaljujemo. Posebna zahvala g. podpolkovniku Dežmanu, ki je poskrbel, da so se prepeljali zemski ostanki iz Poljan na šmihelsko pokopališče. Najlepša hvala g. šetu Jožetu Kobetu za naklonjenost in vsem, ki so na kakršen koli način pomagali, da sem naša svojega pokojnega moža, č. duhovščini, g. kuratu za vodstvo pogreba, psvskemu zboru, stanovskim tovarišem ter vsem, ki ste zasli njegov prezgodnji grob v venci in šopki ter ga spremenili na njegovi zadnji poti.

Novo mesto, 17. avgusta 1944.

Zaljujoči:

Marija, žena
in ostalo sorodstvo.

MALI OGLASI

Službe dobe
SLUŽBA CERKVENIKA
PRI SV. JAKOBU
v Ljubljani za župnijske cerkve istotam je razpisana do 11. sept. 1944. Prosilci naj vložijo pisemne prošnje ob 28. avg. do 11. sept. v uradni urah pri župnem uradu sv. Jakoba v Ljubljani, kjer bodo tudi v nastanena pojasnila. V postev pridejo prošnje z družinskimi člani, ki pomagajo pri snajenju cerkve in zvonjenju.

Prodamo
Lesene otroške POSTELJICE
ohranjene kot nova, ugodno napravljeni, trgov. »Ogled«. Mestni trg 3, vhod skozi vežo.

PEGE IN LISA
»am« zasneljivo od strani »ALBA« krema DROGERIJA KANC, Zidovska ulica 1. d

DIVAN
kubinski omara, kredenco, kitari in željezno omaro za klet, na okna poceni prodam. Janjeva 15. d

MRCS IN GOLAZEN
ušti, stence, bolhe, škurke, molje, mihi, poševne, voluharje in bremorje zasneljivo pokonate s trupom, ki ga dobiš v drogeriji KANC, Zidovska 1.

BANCNI ZAVOD
nujno išče
uradnika
ali
uradnico
ki dobro obvlada nemško in slovensko.

Javiti se
DELOVNEMU URADU
Gosposvetska cesta 17.

Landol
ZA NEGO ZOB

GOLAZEN
na polju, vrtu, v hihi in v kladcih, posebno podkane, mihi, žurle in vseh pokončujo inž. Prezelj, fitopatolog, Wolfova ul. 3.

Kupimo
SOD za sadjeve, damski krznen plašč in čevlje 40, platneno jopo, »saharjara«, »Gardnovo« zгодovino, Cankarja komplet ali 2.—6. zvezek kupim. Ponudbe na upravo »Slov.« pod »Pecar št. 74.«.

RJUBE IN KAPNE
dobre obranjene kupi in plača prav dobro trgov. »Ogled«. Mestni trg 3, vhod skozi vežo.

Kolesa
KOLESI
moško in damsko, svetovne znamke, ohranjeni kot novi, ugodno napravljeni. Naslov: prodaja, uprava »Slov.« pod št. 7490. eo

SPORTNO KOLO
dobro obranjeno, na prodaj za 4000 lir. — Poljanska c. 31 (dvo-risice, podprtili).

KOLESA
stara, tudi neuporabna, brez gum, ženska in moška, ponudite trdniki Herlič, Ljubljana, Rimska c. 15.

Posestva
HIŠO ali VIHO
novjelo, v Ljubljani, do 900.000 lir, a hipoteko tudi več, kupim. Gruden — Cankarjevo nabrežje 15.

Polzvedbe
NALIVNO PERO
z vitanjem imenom na držalniku sem izgubil. Najditega prosim, da mi ga vrne proti večji nagradi — kakor je za njegovo vredno perilo I. P. — Krojaška 5-III.

Razno
STENICE
vam ustrezajo plinom, staganjeva takoj uporabno. Naslov: posušite v zaprti kuverti v upravi »Slovenca« pod »Diskretno« 7497. (r)

Radio
RADIO »ORION«
5 cervni, odlične kakovosti, model 1940, prodam in zamolim za prav tako odlično pogrešljivo šivalni stroj. Naslov v upravi Slovenca pod št. 7489. i

Živali
PISKE
in piščance prodam. — Naslov v upravi »Slov.« pod št. 7513. (i)

Pohištvo
SPALNICE
pleksane in orehove, dobiš pri mizarstvu »Stigle, Trata 27, — Dravljce.

PRODAM
zaradi selitve: kompl. jedilnice iz orehovine (velika kredenca ter raztegljiva miza, šest foteljev in polica za knjige), lestenec itd. Ogled v nedeljo ob 8 do 12 doba. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 7517. (š)

Kupujte knjige Sl. knjižnice!

Marija Lap
posestnica v Komendi

Pogreb bo v soboto, 26. t. m. ob 5 pop. z Zal, kapele sv. Jožeta, na pokopališču k Sv. Križu.

Zaljujoči sinovi, Marija Miklave, hčerka, in družina Brezavžček.

XXXIV.
Zadoščenje.

Težka glavica sprehodne palice je našla svoj cilj in s strahovito močjo priletela Brucku na glavo. Mož je težko dihljal in obvisel na okenskem zidu. Od zadaj se je čul strašen krik. Anton ni izgubil časa. Skočil je na okno, prijel moža pod pazduho, napel vse moči in ga dvignil iz sobe. Tedaj je počil samokres in začutil je trenutno skelečo bolečino v desni rami, kakor bi ga nekdo z rabeljenim železom podrgnil po koži.

V naslednjem hipu je bil odvrget svoje skrajno nezvesto breme v travo, ne meneč se za nevarnost, v katero se je podajal, vzpel na napol odprto okno in zlezal v sobo.

Tu se mu je nudil prav grozoten pogled. Videl je Becka, ki je imel usta zamašena in bil z rokami in nogami privezan na stol, da se ni mogel gani. Zraven njega je grozče stal Danijel Bruck, ki se mu je debeli obraz krčevito pačil. V tresoči se roki je držal samokres, ki ga je s kletvico sprožil naravnost proti nečaku.

Anton je krepko stisnil palico; to ni bil čas za lepe pomisleke; Beck je bil v veliki smrtni nevarnosti — ako že ni bil mrtev.

Zavihtel je zaslonno orožje in je pomeril Brucku naravnost v glavo.

Anton je prišlo lhteti. Anton jo je začel vleči s seboj.

»Jaz bom pazil na vas!« je rekel. »Nič žalega se vam ne bo zgodilo, vam obljubljam!«

Na te besede je premagala strah in stopala zraven njega.

»Isti morava naokoli v ozadje hiše!« je šepnila, ko sta dospela do sprednje trate.

»Pa hitro!«

Anton je napeto siknil to zapoved. V tistem hipu se je neke iz hiše zasililo nekaj, kakor pridružen krik.

Zgrabil je dekle za roko in zdirjal okrog hišnega vogala. Na mehki trati niso njune stopinje povzročile nikakega šuma.

»Notri — tam notri!« Dekle je z drhtenim prstom pokazalo proti neke mu oknu v pritličju, skozi katero se je svetila luč.

»Stopite k zidu, pa ne delajte hrupa!« je velel Anton.

Ko je dekle to storila, kakor ji je velel, je sam tiho stopil k oknu, da bi pregledalo. Srce mu je burno utripalo. Sinila mu je strašna misel v glavo, da je Beck že mrtev. Mogoče je bil tisti pridružen krik njegov poslednji glas na zemlji...

V sobo ni mogel videti, ker je bil zastor spušččen navzdol.

Šel je po prstih k dekletu.

»Kje pridem lahko v hišo?«

ŽOGA SREČE

Anton je čutil, da mu je srce močno trepetalo. Neka nerazumljiva slutnja mu je rekla, da vršita Brucka tisto noč hudobno delo, in on je moral dobiti dokaze za to.

»Kaj pa je tam?« je vprašal in stisnil dekletu drobno roko in urno pristavil: »Ste v tisti hiši?« službi? Po-vejte mi, prosim, važno je, da zveim!

»Ven sta me vrgla,« je dahnila v odgovor. »Zato, ker sem šla v tisto sobo! Nisem hotela, toda dospela je brzjavka, pa sem —«

»Kaj pa sta delala v tisti sobi?« Anton je vprašal tako silno, da je dekle od strahu odskočilo.

»Čemu pa hočete vedeti? Kdo ste? Jaz vas ne poznam? Zakaj naj vam povem?«

Anton je bil govoril z njo prestrogo in, ker je bila še vedno nervozna, se je pričela bati. Bati se je bilo, da zastane pogovor, ker je Anton izrekel vprašanje, ki mu je drhtelo na ustih, odkar jo je bil zagledal.

»Ali ni neki gospod Beck danes dopoldne prišel na čaj? Ako je prišel

— njegov najboljši prijatelj sem — zaradi tega hočem vedeti vse, kar mi morate povedati.«

»Njegov prijatelj ste